

İFLÂS TASFİYESİNİN TATİLİ

Suspension of the Bankruptcy Liquidation

Ali Fuat ÇİÇEKLİ*

Özet

Uygulamada sıklıkla görülen iflâs tasfiyesinin tatili olgusu, müflisin haczi kabil hiçbir malının bulunmaması dolayısıyla tasfiyenin gerçekleşmemesini ifade etmektedir. Masada hiçbir mal bulunmaması durumu gerek iflâs dairesinin gerek iflâsın kapatılması kararının verilmesinde asliye ticaret mahkemesinin özenle incelemesi gereken bir konudur. Nitekim şartlar oluşmadan verilen tasfiyenin tatili kararı, talep üzerine şikâyet incelemesine tâbidir. Öte yandan gerekli şartlar oluşmamasına rağmen verilen iflâsın kapatılması kararı da kanun yolu aşamasında denetime tâbi tutulur. Esasında masada hiçbir mal bulunmuyorsa iflâsın kapatılmasına karar verilmesi gerekmektedir. Ancak müflisin, mallarını gizlediğini, iptale tâbi tasarruflarda bulunduğunu ya da rehinli malın satışından kalan paranın tasfiye masraflarına yeteceğini ya da diğer olgular dolayısıyla tasfiyenin devamının kendisinin yararına olduğunu düşünen alacaklıya, tasfiyenin devamı için bir imkân tanınmalıdır. İşte alacaklıya bu imkân, tasfiyenin tatili kurumu ile sağlanmaktadır. Nitekim bu hâlde alacaklıya, gerekli masrafı vermesi şartıyla tasfiyeye devam edilmesini isteme hakkı verilmektedir. Bu bağlamda tasfiyenin tatili, tasfiyeye tâbi hiçbir mal bulunmadığının ortaya çıkmasıyla iflâsın kapatılması arasındaki ara dönem için tasfiyenin durdurulmasını ifade etmektedir.

Anahtar kelimeler: İflâs, tasfiye, masada hiçbir mal bulunmaması, tasfiyenin durdurulması, İcra ve İflâs Kanunu m. 217.

Abstract

The fact of suspension of bankruptcy liquidation, which is frequently seen in practice, liquidation doesn't be because of bankrupt hasn't assets capable of attachment. The absence of any goods in the Bankrupt's estate is an issue that should be carefully examined by both the bankruptcy office and the commercial court of in the decision to close. Actually, the decision to suspend the liquidation given before the conditions are subject to complaint review upon request. Moreover, the decision to close the bankruptcy given despite the lack of conditions is also subject to audit at the appeal. Indeed, if there isn't property in the Bankrupt's estate, it's necessary to decide to close the bankruptcy. However, the creditor should be given an opportunity to continue the

➤ Bu makale Etik Kurul İznine tabi değildir/This article is not subject to Ethics Committee Permission.

➤ Makale Geliş Tarihi/Article Received Date: 12.01.2022

➤ Yayın Kurulu Kabul Tarihi/Editorial Board Acceptance Date: 06.09.2022

* Arş. Gör., Gaziantep Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Özel Hukuk Bölümü, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku ABD., alifuatcicekli53@icloud.com, <https://orcid.org/0000-0001-7631-9833>

liquidation if he thinks that the bankrupt hid his property, made savings subject to annulment or that the money remaining from the sale of the pledged property will be sufficient for the liquidation expenses otherwise in cases where the continuation of the liquidation is to the benefit of the creditor due to other facts. This opportunity is provided to the creditor by the institution of the suspension of liquidation. Indeed, in this case the creditor has the right to demand the continuation of the liquidation provided that he pays the necessary expenses. In this context, the suspension of the liquidation means the stopping the liquidation for the interim period between the discovery that there is no property subject to liquidation and the closing of the bankruptcy.

Keywords: Bankruptcy, liquidation, no property in the Bankrupt's estate, suspension of liquidation, Execution and Bankruptcy Code Art. 217.

GİRİŞ

Mahkemece iflâsın açılması kararının verilmesinden sonra borçlu, müflis sıfatını almaktadır. Dolayısıyla artık müflis, iflâs etmenin sonuçlarıyla karşı karşıyadır. İflâs etmenin en önemli sonucu, müflisin malvarlığının tasfiyesidir. Nitekim müflisin borçları, malvarlığı tasfiye edilerek ödenmektedir.

Tüm malvarlığını tüketmiş, eş söyleyişle hiçbir malı kalmamış¹ bir kimsenin müflis sıfatını alması olağandır. Ancak müflisin, paraya çevrilecek hiçbir malvarlığı bulunmaması hâlinde borçların ödenmesi de söz konusu olamaz. Dolayısıyla masanın teşkilinden sonra genel anlamda tasfiyeye konu olacak

¹ Hiçbir malın bulunmaması olgusu her ne kadar gerçek dışı görünse de İsviçre'de 1995 yılı içerisinde açılan 9974 iflâstan 3514'ü (yüzde 32.23) tasfiyenin tatili nedeniyle kapatılmıştır. Bu konu hakkında bkz. Adrian Staehelin, Thomas Bauer ve Daniel Staehelin, *Kommentar zum Bundesgesetz zur Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs unter Einbezug der Nebenerlasse SchKG III: Art. 221-352 Nebenerlasse* (Helbing Lichtenhahn 1998) Art. 230 N. 29. Öte yandan İsviçre Federal İstatistik Dairesi'nin raporlarına göre 2009-2018 yılları arasındaki iflâs işlemlerinin yüzde 57.97'si malvarlığı eksikliği nedeniyle durdurulmuştur. İstatistik için bkz. www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/industriedienstleistungen/unternehmen-beschaeftigte/unternehmensdemografie/konkurse.assetdetail.7966839.html. Federal İstatistik Dairesi'nin raporunun değerlendirmesi için bkz. www.konkurseinstellung-praxis.ch/art-230-schkg/#link-62, Erişim Tarihi: 6.12.2021. Yine Almanya'da 1999 yılında 34.038 iflâs başvurusundan 21.542'si (yüzde 63.28) malvarlığı yokluğu nedeniyle reddedilmiştir. Alman Federal İstatistik Dairesi'nin bu konu hakkındaki raporu için bkz. https://www.destatis.de/DE/Themen/Branchen-Unternehmen/Unternehmen/Gewerbemeldungen-Insolvenzen/Publikationen/Downloads-Insolvenzen/insolvenzen-2020410211094.pdf?__blob=publicationFile, Erişim Tarihi: 17.12.2021. Belirtmek gerekir ki Türkiye'de iflâs tasfiyesinin tatili sayısını içeren bir rapor bulunamamıştır. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne her yıl için düzenlenen Adli İstatistikler raporu genel olarak önemli bir kaynak olmasına rağmen iflâs özelinde raporda, dosya sayısı, dosyanın görülme süresi, dosyaların yıllara göre artış ve azalış oranları gibi oldukça sınırlı bir veri derlenmektedir. Yıllara göre Adli İstatistikler raporlarını içeren arşiv için bkz. <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/adli-istatistikler-yayin-arsivi>, Erişim Tarihi: 17.12.2021. Bu noktada önerimiz, tıpkı İsviçre ve Almanya'da olduğu gibi malvarlığı eksikliği nedeniyle iflâs tasfiyesinin tatili kararı ve bu karar sonrası iflâsın kapatılması sayısına Adli İstatistikler raporunda yer verilmesidir.

hiçbir malvarlığı söz konusu değilse iflâs tasfiyesinin tatiline karar verilir. Tasfiyenin tatili, esasında, tasfiyenin talik edilmesidir². Zira tasfiyenin tatili, iflâsın kapanması demek değildir³. Nitekim tasfiye, malvarlığı bulunmaması dolayısıyla ertelenmiştir; yoksa daha sonradan haczi kabil malvarlığı ortaya çıkarsa veyahut alacaklıların tasfiyenin devamı konusunda bir talebi varsa tasfiyeye devam edilebilir.

İflâs tasfiyesinin tatiliyle birlikte çeşitli olguların görünümü de önem arz etmektedir. Nitekim borçlu müflis sıfatını almış, malvarlığı iflâsa konu olmuştur. Dolayısıyla iflâsa bağlanan neticeler, iflâsın açılmasıyla meydana gelmiştir. Ancak söz konusu neticelerin önemli bir kısmı, malvarlığının tasfiyesiyle borçların ödenmesi amacına özgülülmüştür. Bu kapsamda tasfiye söz konusu olmadığından, iflâsa bağlanan sonuçların akıbeti tartışmaya açıktır.

Uygulamada, müflisin hiçbir malvarlığının bulunmamasının bir sonucu olan tasfiyenin tatili kurumu, son zamanlarda yaşanan ekonomik krizlerin etkisiyle sıklıkla görülmektedir. Bu itibarla tasfiyenin tatilinin, iflâs tasfiyesindeki yerini incelemek gereği hâsıl olmuştur. Çalışma, iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tasfiyenin tatilinin kaynağı, koşulları ve uygulanma usulü ele alınmıştır. İkinci bölümde ise oldukça spesifik bir durum olan tasfiyenin tatilinin, olağan iflâs usulünde meydana getirdiği kendine özgü sonuçlar incelenmiştir.

I. TASFİYENİN TATİLİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ, ŞARTLARI VE USULÜ

A. Genel Olarak

Tasfiye süreci, iflâsın açılması kararının iflâs dairesine tebliğiyle başlamaktadır. 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu⁴ (İİK) m. 208 hükmü gereği iflâs dairesi, masa mallarının mevcudat defterini (İcra ve İflas Kanununun Tatbikatına Dair Nizamname⁵ m. 40 vd.) tutar ve malların korunması için gerekli tedbirleri alır. Deftere geçirilecek olanlar, müflisin aktifini oluştur⁶; yoksa defter, müflisin pasifini içermez⁷. Deftere, masaya ait haczi caiz olmayan

² Mustafa Reşit Belgesay, *İcra ve İflâs Hukuku Sentetik Bölüm İkinci Cilt*, (2. Baskı, Fakülteler Matbaası 1953) 115.

³ Christoph R. Stocker, *Entscheidungsgrundlagen für die Wahl des Verfahrens im Konkurs, insbesondere des Konkursverfahrens bis zur Einstellung mangels Aktiven mit seinen unmittelbaren Nachwirkungen*, (Schulthess Polygraphischer 1985) 169.

⁴ İcra ve İflâs Kanunu, Kanun Numarası: 2004, Kabul Tarihi: 09.06.1932, RG 19.06.1932/2128.
⁵ RG. 02.10.1932, S. 2215.

⁶ Saim Üstündağ, *İflâs Hukuku*, (8. Baskı, Yaylacık 2009) 131; Güray Erdönmez, *İflâsta Alacaklılar Toplanması ve Yetkileri*, (Legal 2005) 30-31.

⁷ Ancak geniş anlamda iflâs masası, müflisin aktif ve pasifini kapsamaktadır. Bu konu hakkında bkz. Hülya Taş Korkmaz, *İflâs Masası*, (Yetkin 2010) 24 vd.

ve masaya girmeyen mallar da dâhil olmak üzere müflisin tüm malvarlığı yazılır⁸. Mevcut malvarlığına göre iflâs dairesi, tasfiye usulüne karar verir⁹. Bu bağlamda kural olarak adi tasfiye usulü uygulanmak durumundadır. Ancak tasfiye masraflı bir iştir. Müflisin malvarlığı, tasfiye masraflarını karşılamıyorsa gereksiz yere adi tasfiye usulünü uygulamak gerek müflis gerek alacaklılar bakımından zararlıdır¹⁰. Dolayısıyla eğer adi tasfiye masrafları, defteri tutulan malların bedelini aşıyorsa basit tasfiye usulü uygulanır. Bu itibarla defteri tutulacak hiçbir malvarlığının bulunmaması hâlinde tasfiyeden değil tasfiyenin tatilinden söz edilir.

B. Kavramsal Çerçevesi

Türk hukukunda mehzaz düzenleme olan İsviçre Federal İcra ve İflâs Kanunu¹¹ (SchKG) m. 230 hükmüne paralel olarak İİK m. 217 hükmünde, masaya ait hiçbir mal bulunamazsa iflâs dairesinin, tasfiyenin tatiline karar vereceği ve bu kararın ilan edilmesinden sonra alacaklıların tasfiyenin devamını talep edebileceği belirtilmektedir. Dolayısıyla tasfiyenin tatil edilmesi, masada tasfiye masraflarını karşılayacak kadar dahi malvarlığı bulunmaması hâlinde tasfiyenin anlamı ortadan kalkacağı için sürecin durdurulmasıdır. Belirtmek gerekir ki tasfiyenin tatili kurumunun ihdas amacının, gerek İİK m. 217 gerekse SchKG m. 230 hükümlerinde ifade edildiği üzere iflâsın kapatılmasından önce tasfiyenin devamı için alacaklılara bir imkân vermek olduğu söylenebilir. Nitekim İİK m. 217 hükmünde tasfiyenin tatili kurumu düzenlenmeseydi, masada hiçbir mal bulunmaması dolayısıyla doğrudan iflâsın kapatılmasına karar verilmesi gerekcekti.

⁸ Necmettin Berkin, *İflâs Hukuku*, (3. Baskı, Yeni Hamle Matbaası 1970) 300-301; Üstündağ (n 6) 132; İlhan E. Postacıoğlu, *İflâs Hukuku İlkeleri Cilt: 1. İflâs*, (Sulhi Garan Matbaası 1978) 53; Taş Korkmaz (n 7) 64; Talih Uyar, Alper Uyar ve Cüneyt Uyar, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi El Kitabı, Cilt: 2*, (Bilge 2012) 2584; Ramazan Arslan ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku*, (4. Baskı, Yetkin 2018) 492; Hakan Pekcanitez ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, (6. Baskı, On İki Levha 2019) 439; Ömer Ulukapı, *İcra ve İflâs Hukuku*, (Mimosa 2015) 445; M. Kâmil Yıldırım ve Nevhis Deren Yıldırım, *İcra ve İflâs Hukuku*, (7. Baskı, Beta 2016) 455. Bankaların tüm malvarlığının haczi caiz olması dolayısıyla, bu mal ve haklar tamamıyla deftere geçirilir. Bu konu hakkında bkz. Oğuz Atalay, ‘Bankaların İflâsında İflâs Tasfiyesi’ (1997) Şükrü Postacıoğlu’na Armağan 273

⁹ Erdönmez (n 6) 31; “...Mahkemece yapılan, tasfiye usulünün alacaklılar toplantısında karara bağlanacağına dair tesbit hatalı olduğu gibi, böyle bir talep ve yasal olanak bulunmamasına rağmen iflâsın iptali koşullarının oluşmadığından bahisle red kararı verilmesi doğru değildir. Ne var ki, iflâs müdürlüğünce yasada gösterilen işlemlerin yapılmasından sonra iflâsın tatiline karar verilmesi gerektiğinden...”, Yargıtay 23 HD, E 2013/2401 K 2013/2850, 02.05.2013, <<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb>> Erişim Tarihi: 24.11.2021.

¹⁰ Berkin (n 8) 302.

¹¹ İsviçre Federal İcra ve İflâs Kanunu 1889 (Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs) (SchKG).

İsviçre hukukunda tasfiyenin tatili kurumu, SchKG m. 230 hükmünde düzenlenmiştir. Hükmün amacı, sırf iflâs prosedürü gerçekleşsin diye maliyeti dahi karşılamayacak bir malvarlığı tasfiyesi sürecine girişmemeyi esas almaktadır¹². Hükmün başlığında tasfiyenin tatili, “*Aktif malvarlığının bulunmaması dolayısıyla iflâs tasfiyesinin askıya alınması*”¹³ olarak düzenlenmiştir. Hükmün birinci fıkrasında¹⁴ masa mallarının basit tasfiyeye dahi yetmeyeceği muhtemelse iflâs dairesinin talebi üzerine iflâs mahkemesinin, iflâs işlemlerinin durmasına karar vereceği belirtilmektedir. Hükmün ikinci fıkrasında¹⁵ ise söz konusu durma kararının ilan edileceği belirtilerek ilanda, alacaklıların on gün içerisinde tasfiyenin devamını isteyebileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla masa mallarının tasfiye masraflarına yetmemesi durumunda tasfiyenin durdurulması, ertelenmesi söz konusudur.

Alman hukukunda masada hiçbir malın bulunmamasının sonuçları Alman Aciz Kanunu¹⁶ (InsO) m. 26 ve m. 207 hükümlerinde düzenlenmektedir. Alman hukukunda masada hiçbir mal bulunmaması, “*masa malvarlığının yokluğu*”¹⁷ olarak ifade edilmektedir. Alman iflâs hukukunda borçlunun hiçbir malvarlığı bulunmaması durumunda, daha en başından iflâs davasının reddedilmesi söz konusudur¹⁸. Bir başka deyişle borçlunun malvarlığı, dava ve tasfiye masraflarını (InsO m. 54)¹⁹ dahi karşılamayacak düzeydeyse iflâs mahkemesi, iflâs başvurusunun reddine karar verir (InsO m. 26/I). Hükmün amacı, borçluyu değil alacaklıları ve kamu menfaatini korumaya yöneliktir²⁰.

¹² Stocker (n 3) 170.

¹³ Einstellung des Konkursverfahrens mangels Aktiven.

¹⁴ “*Reicht die Konkursmasse voraussichtlich nicht aus, um die Kosten für ein summarisches Verfahren zu decken, so verfügt das Konkursgericht auf Antrag des Konkursamtes die Einstellung des Konkursverfahrens.*”.

¹⁵ “*Das Konkursamt macht die Einstellung öffentlich bekannt. In der Publikation weist es darauf hin, dass das Verfahren geschlossen wird, wenn nicht innert zehn Tagen ein Gläubiger die Durchführung des Konkursverfahrens verlangt...*”

¹⁶ Alman Aciz Kanunu 1994 (Insolvenzordnung) (InsO).

¹⁷ “*Massearmut*” veya “*masselosigkeit*”. Kavram hakkında bilgi için bkz. Stefan Smid ve Susanne Riedemann, *Insolvenzverfahren bei Massearmut und Masseunzulänglichkeit Chancen der Betriebsfortführung. Optimierung der Verfahrensergebnisse. Haftungsrisiken*, (Springer 2019) 1 vd.

¹⁸ Esasında “*malvarlığı yoksa tasfiye de yoktur*” anlayışının bir tezahürü olan InsO m. 26 hükmünün arka planında “*iflâsın iflâsı*” olgusundan kaçınma amacı bulunmaktadır. Bu konu hakkında bkz. Jörg Nerlich ve Volker Römermann, *Insolvenzordnung (InsO) Kommentar*, (43. Ergänzungslieferung, C.H. Beck 2021) § 26 N. 6. Öte yandan bu politikanın, iflâs hukukunun önleyici ve düzenleyici işlevine hizmet ettiği hakkında bkz. Rolf Stürner, Horst Eidenmüller ve Heinrich Schoppmeyer, *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung Band I §§ 1-79*, (4. Auflage, C.H. Beck 2019) § 26 N. 1.

¹⁹ Söz konusu masraflar; dava masrafları, geçici iflâs idaresi, iflâs idaresi ve ilk alacaklılar toplantısı üyelerinin ücretlerinden ibarettir.

²⁰ William Uhlenbruck, Heribert Hirte ve Heinz Vallender, *Insolvenzordnung Kommentar*

Dolayısıyla mahkemenin bu konu hakkında takdir yetkisi yoktur²¹. Öyleyse borçlunun hiçbir malvarlığının bulunmaması olgusu, iflâsın açılmasını engelleyen bir durumdur²². İflâs başvurusu malvarlığı yokluğu nedeniyle reddedilen borçlu, iflâs mahkemesi tarafından tutulan borçlu siciline kaydedilir (InsO m. 26/II). Öte yandan bu hâlde, mahkemece belirlenecek uygun bir süre içerisinde²³, iflâs idaresi haricindeki herhangi bir kimse tarafından²⁴ söz konusu muhtemel masrafların tümünü karşılayacak miktarda²⁵ para ödenir veya gerçek kişi borçlulara mahsus olmak üzere²⁶ masrafların ertelenmesine karar verilirse iflâs davası açılır (InsO m. 26/I).

İflâs mahkemesince geçici iflâs idaresinin, borçlunun malvarlığının dava ve tasfiye masraflarını karşılayacağını gösteren raporuna göre²⁷ (InsO m. 22/II) iflâsın açılmasına karar verilmesinden sonra da müflisin malvarlığının, tasfiye masraflarını karşılamaya yetmeyeceği anlaşılabılır. Söz gelimi, bir malın satışından elde edilen gelirin beklenenin altında kalması veya söz konusu malların değerinde yaşanan azalmalar, masa mallarının masrafları karşılayamayacak hâlde gelmesine neden olabilir²⁸. Öte yandan iflâsın açılması

Band I-II, (15. Auflage, Franz Vahlen 2019) § 26 N. 1; Karsten Schmidt, *Insolvenzordnung InsO mit EulnsVO*, (19. Auflage, C.H. Beck 2016) § 26 N. 3.

²¹ Smid ve Riedemann (n 17) 34; Nerlich ve Römermann (n 18) § 26 N. 60. İflâs açıldıktan sonraki malvarlığı yokluğu durumu için de (InsO m. 207) mahkemenin takdir yetkisi olmadığı hakkında bkz. Nerlich ve Römermann (n 18) § 207 N. 19a; Stürner, Eidenmüller ve Schoppmeyer (n 18) § 207 N. 48.

²² InsO m. 26 hükmü, iflâs hukukunun merkezinde yer alan bir hükümdür. Nitekim bu hüküm, iflâsın açılma koşullarını düzenleyen hükümlerden biridir. Bu konu hakkında bkz. Nerlich ve Römermann (n 18) § 26 N. 1.

²³ İki haftalık bir süre verilmesinin yeterli olduğu hakkında bkz. Uhlenbruck, Hirte ve Vallender (n 20) § 26 N. 37.

²⁴ ibid § 26 N. 20, 27.

²⁵ ibid § 26 N. 21.

²⁶ Alman hukukunda InsO m. 11 hükmü gereği tacir olmayan gerçek kişilerin iflâsı mümkündür. Bu duruma “tüketici iflâsı” da denilmektedir. Tüketici iflâsında amaç, gerçek kişinin bakiye borçtan kurtulmasını sağlamaktır. Bu hususta detaylı bilgi için bkz. Cenk Akil, ‘Alman Aciz Kanunu’nun Bakiye Borçtan Kurtulma Prosedürü ve Tüketici Aczine İlişkin Hükümleri’ (2012) 61 (3) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1208 vd.; Varol Karaaslan, *Tacir Olmayan Gerçek Kişilerin Borç Tasfiye Usulü (Tüketici İflâsı)*, (Filiz 2021) 31 vd.

²⁷ Mahkemenin geçici iflâs idaresi haricinde bir bilirkişi atayarak masa mevcudunun saptanmasını sağlayabileceği ve InsO m. 22/I hükmünün bilirkişi atanmasına engel olmadığı hakkında bkz. Uhlenbruck, Hirte ve Vallender (n 20) § 26 N. 19; Nerlich ve Römermann (n 18) § 26 N. 17. Geçici iflâs idaresinin, “görevi gereği bilirkişi” niteliğinde olduğu hakkında bkz. Stürner, Eidenmüller ve Schoppmeyer (n 18) § 26 N. 23; Schmidt (n 20) § 26 N. 29. Aynı yönde bkz. BGH IX ZB 476/02, <<https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&sid=22c8ba1d966a97007713216279d430f0&n-r=26466&pos=8&anz=10>> Erişim Tarihi: 19.12.2021.

²⁸ Nerlich ve Römermann (n 18) § 26 N. 6; Stürner, Eidenmüller ve Schoppmeyer (n 18) § 207 N. 14.

kararının dayandığı raporda, malvarlığı değerinin hatalı kıymetlendirilmesi veya tahmini de söz konusu olabilir²⁹. İşte bu hâlde iflâs idaresi, iflâs mahkemesine söz konusu durumu bildirerek iflâsın kapatılmasını istemekle yükümlüdür³⁰. Belirtmek gerekir ki böyle bir talep olmasa dahi mahkeme, re'sen tasfiyenin durdurulmasına karar vermelidir³¹. Alacaklının veya borçlunun gerekli tutarı ödemesi hâlinde tasfiyeye devam edilir (InsO m. 207/I). Aksi takdirde mahkemece, iflâs idaresi, alacaklılar toplantısı ve masa alacaklıları dinlenmek suretiyle (InsO m. 207/II) iflâsın kapatılmasına karar verilir. Bu itibarla InsO m. 207 hükmü, InsO m. 26 hükmünün devamı ya da iflâsın açılmasından sonraki özdeşi niteliğindedir³².

C. Şartları

1. Genel Olarak

Masaya ait malların mevcudat defterinin tutulması ve buna ilişkin kıymet takdirinden sonra müflisin hiçbir malvarlığı yoksa tasfiye edilecek mal bulunmadığından iflâs dairesince tasfiyenin tatiline karar verilir³³. İsviçre uygulamasında iflâs dairesi, maliyet hesaplamaları açısından çoğu zaman nakit, kıymetli evrak, banka kredileri veya üzerinde rehin bulunmayan mallar gibi güvenli varlıklara odaklanır³⁴. Bu itibarla iflâs dairesince verilen tasfiyenin tatili kararına karşı icra mahkemesinde şikâyet yoluna³⁵ başvurulabilir (İİK m. 16). Doktrindeki katıldığımız bir görüşe göre adi veya basit tasfiyeye

²⁹ Smid ve Riedemann (n 17) 33; Nerlich ve Römermann (n 18) § 26 N. 6; Schmidt (n 20) § 26 N. 9.

³⁰ Stürmer, Eidenmüller ve Schoppmeyer (n 18) § 207 N. 16, 40; Smid ve Riedemann (n 17) 40.

³¹ Nerlich ve Römermann (n 18) § 207 N. 17.

³² Uhlenbruck, Hirte ve Vallender (n 20) § 207 N. 2.

³³ İsviçre'de tasfiyenin tatili kararı, iflâs dairesinin başvurusu üzerine iflâs mahkemesince verilir (SchKG m. 230/I). İflâs dairesinin başvuruda bulunmasına itiraz edilemez. Bu konu hakkında bkz. BGE 141 III 590, E. 3.2, <https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/clir/http/index.php?highlight_docid=atf%3A%2F%2F141-III-590%3Ade&lang=de&zoom=&type=show_document> Erişim Tarihi: 6.12.2021. Almanya'da müflisin hiçbir malının bulunmaması olgusu, tasfiye masrafları ölçüt alınarak belirlendiğinden iflâs mahkemesi, malvarlığının tasfiye masraflarına yetip yetmeyeceğini ve tasfiye masraflarının kapsamını re'sen saptamakla yükümlüdür. Bu konu hakkında bkz. Schmidt (n 20) § 26 N. 27. Aynı yönde bkz. BGH IX ZR 56/08, N. 14, <https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&sid=22c8ba1d966a97007713216279d430f0&nr=47042&pos=3&anz=10> Erişim Tarihi: 19.12.2021.

³⁴ Stocker (n 3) 171

³⁵ Defterin hatalı veya eksik tutulması nedeniyle şikâyet hakkında bkz. BGE 114 III 21, E. 5b; BGE 141 III 590, E. 3.5.1. Deftere geçirilen malların kıymet takdirine karşı şikâyet hakkında bkz. BGE 138 III 675, E. 3.2.2, <www.bger.ch> Erişim Tarihi: 6.12.2021. Alman hukukunda da masa mevcudu hakkındaki yanlış değerlendirme sonucu iflâs başvurusunun reddi kararına karşı InsO Art. 34/I hükmü uyarınca şikâyet yolu açıktır. Bu konu hakkında bkz. Nerlich ve Römermann (n 18) § 26 N. 58; Schmidt (n 20) § 26 N. 51.

başlandıktan sonra da tasfiyenin tatiline karar verilebileceği, keza söz konusu durumun sıra cetveli hazırlanması sırasında da ortaya çıkabileceği belirtilmektedir³⁶. Nitekim adi tasfiyeye başlandıktan sonra ikinci alacaklılar toplantısında istihkak iddialarının kabul edilerek malların üçüncü şahıslara verilmesiyle masada hiçbir malvarlığının kalmaması durumu gerçekleşebilir. Öyleyse iflâs idaresinin tasfiyenin tatiline karar vermesi gerekmektedir. Ancak doktrindeki diğer bir görüşe göre ise alacaklılar toplantısı veyahut basit tasfiyedeki iflâs dairesi, tasfiyenin tatiline karar verme yetkisini haiz değildir³⁷. O hâlde tasfiyenin tatiline, adi veya basit tasfiye başlamadan önce münhasıran malvarlığının defterini tutan iflâs dairesince karar verilebilir.

Hükümde her ne kadar masada hiçbir mal bulunmamasından bahsedilse de, esasen burada, haczi kabil (İİK m. 184) hiçbir malın bulunmaması söz konusudur³⁸. Nitekim haczi kabil olmayan mallar, her ne kadar deftere kaydedilse de bu deftere kaydetme, söz konusu malların iflâs tasfiyesine konu olacağını göstermez. Zira haczi kabil olmayan malların deftere yazılmasının amacı, iflâs masasının gerçek varlığını tespit etmektir³⁹. Bu bağlamda deftere yazılan malın haczedilemeyeceğini ileri süren müflis, bu olguyu öğrenmesinden itibaren yedi gün içinde icra mahkemesinde şikâyet yoluna başvurmalıdır⁴⁰. Öte yandan bu noktada belirtmek gerekir ki deftere yazılması gerektiği hâlde yazılmayan ya da yazılmaması gerektiği hâlde yazılan mallar için de yedi gün içerisinde ilgilisi tarafından (özellikle borçlu ve alacaklı) icra mahkemesine şikâyetle bulunulabilir⁴¹.

³⁶ Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 6; Stocker (n 3) 169-170. Aynı yönde bkz. BGer 5A_472/2017, E. 3.1, <https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?lang=de&type=highlight_simple_query&page=1&from_date=&to_date=&sort=relevance&insertion_date=&top_subcollection_aza=all&query_words=5a_472%2F2017&rank=1&azaclir=aza&highlight_docid=aza%3A%2F%2F30-10-2017-5A_472-2017&number_of_ranks=1> Erişim Tarihi: 7.12.2021. Nitekim Alman iflâs hukukunda da iflâsın açılıp belli bir aşamaya gelmesinden sonra dahi eğer malvarlığı yokluğu söz konusuysa iflâsın durdurulacağı düzenlenmektedir (InsO m. 207).

³⁷ Carl Jaeger ve diğerleri, *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, Erläutert für den praktischen Gebrauch Band II*, (4. Auflage, Schulthess 1997/99) Art. 230 N. 7. Ancak yazarlar, eserlerinin önceki baskısında adi veya basit tasfiyeden sonra dahi tasfiyenin tatiline karar verilebileceğini belirtmekteydiler. Bu hususta bkz. Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 4.

³⁸ Baki Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: 4*, (3. Baskı, Alfa 1997) 3130; Baki Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, (2. Baskı, Adalet 2013) 1286; Sümer Altay, *Türk İflâs Hukuku*, (Vedat 2004) 1262; Mustafa Oskay ve diğerleri, *İcra ve İflâs Kanunu (İİK) Şerhi, Cilt: 4*, (Ankara, Turhan 2007) 5027; Arslan ve diğerleri (n 8) 494; Pekcanitez ve diğerleri (n 8) 440; Ulukapı (n 8) 448; Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *İcra ve İflâs Hukuku*, (3. Baskı, Yetkin 2020) 580. Alman hukukunda da aynı yönde bkz. Nerlich ve Römermann (n 18) § 26 N. 28; Stürner, Eidenmüller ve Schoppmeyer (n 18) § 26 N. 20.

³⁹ Kuru '1997' (n 38) 3121; Oskay ve diğerleri (n 38) 5020; Ulukapı (n 8) 446.

⁴⁰ Kuru '1997' (n 38) 3121; Üstündağ (n 6) 132.

⁴¹ Üstündağ (n 6) 132. Ayrıca bkz. dn. 35'teki İsviçre Federal Mahkemesi kararları.

Kanunda iflâs masasında hiçbir mal bulunmaması hâlinde tasfiyenin tatil edileceği belirtilse de (İİK m. 217), doktrinde, masaya ait malın bulunup bulunmadığına bakılmaksızın bunların değerinin basit tasfiyeyi dahi karşılamaması hâlinde, tasfiyenin tatiline karar verilmesi gerektiği kabul edilmektedir⁴². Nitekim hükmün mehzazında da masa mallarının basit tasfiyeye yetmemesi hâlinde tasfiyenin tatil edileceği düzenlenmiştir. Öte yandan hükmün amacı da bunu gerektirir. Keza bu mallar üzerinden tasfiyeye girilmesi gerek müflis gerek alacaklılar bakımından yarardan çok zarar getirecektir.

2. Mallar Üzerinde İstihkak İddiasında Bulunulması

Doktrindeki bir görüşe göre, müflisin elindeki mallar üzerinde bir istihkak iddiasında bulunulmuş ve iflâs dairesi de bu iddiayı kabul etmişse masaya ait bir malın bulunmaması sebebiyle tasfiyenin tatiline karar verilir⁴³. Söz konusu görüşe göre iflâs dairesine istihkak iddialarını kabul etme yetkisi tanınmadığı takdirde tasfiye masrafları karşılanamayacağından iflâs tasfiyesi, sürüncemede kalır⁴⁴. Kanımızca iflâs dairesi, istihkak iddiaları hakkında kabul kararı verme yetkisine sahip değildir. Nitekim bu yetki sadece geçici olarak iflâs idaresine ve kesin olarak ikinci alacaklılar toplanmasına tanınmıştır (İİK m. 228, 237). Keza iflâs idaresi, istihkak iddiasını kabul etse de asıl karar organı olan ikinci alacaklılar toplanması, bu kararı değiştirebilir⁴⁵. Zira iflâs tasfiyesinde iflâs idaresi yürütme fonksiyonunu; ikinci alacaklılar toplanması ise karar alma

⁴² Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 2; Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 1-2; Berkin (n 8) 307-308; Stocker (n 3) 169; Kuru ‘1997’ (n 38) 3131; Kuru ‘2013’ (n 38) 1286; Atalay (n 8) 276; Altay (n 38) 1262; Oskay ve diğerleri (n 38) 5027; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2584; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 580.

⁴³ Kuru ‘1997’ (n 38) 3130; Kuru ‘2013’ (n 38) 1286. Altay, iflâs dairesinin, mallar üzerindeki istihkak iddialarını geçici olarak kabule yetkili görülmesi gerektiğini ve dolayısıyla dairesinin tasfiyenin tatiline karar verebilmesi lazım geldiğini belirtmektedir. Ancak kanımızca bir mal, kesin olarak üçüncü kişiye verilmedikçe masaya aittir. Dolayısıyla Altay, geçici kabule yetkiliyi belirtmişken kesin kabule yetkiliyi belirtmemekle aslında iflâs dairesinin istihkak iddiasını kabule yetkili olmadığını açığa çıkarmaktadır. Bu konu hakkında bkz. Altay (n 38) 1262.

⁴⁴ Kuru, iflâs dairesinin bu yetkisini, “*muvaakkaten haklı bulma*” yetkisi olarak tanımlamaktadır. Kuru ‘1997’ (n 38) 3130, dn. 3. Bu bağlamda geçici kabul yetkisi hakkındaki açıklamalarımız için bkz. dn. 43.

⁴⁵ Belgesay (n 2) 134. Belgesay, istihkak iddiasına bir alacaklının bile itiraz etmesi hâlinde iflâs idaresinin iddiayı kabul kararı veremeyeceğini belirtmektedir. Aynı yönde bkz. Kuru ‘1997’ (n 38) 3195. Ansay, iflâs idaresinin redde yetkili olduğu, kabule yetkili olmadığını belirterek iflâs idaresinin kabul kararının hükümsüz sayılması gerektiğini belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. Sabri Şakir Ansay, *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri*, (5. Baskı, İstiklâl Matbaası 1960) 282-283; Postacioğlu (n 8) 187; Erdönmez (n 6) 31, 87-88. Aksi yönde bkz. Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 594. Atalı/Ermenek/Erdoğan, iflâs idaresinin istihkak iddiaları hakkında karar verme yetkisine sahip olduğunu belirterek istihkak iddiasının kabulü kararıyla birlikte malın üçüncü kişiye verileceğini belirtmektedir. Aynı yönde bkz. Arslan ve diğerleri (n 8) 504; Pekcanitez ve diğerleri (n 8) 446.

fonksiyonunu icra etmektedir⁴⁶. Öte yandan basit tasfiyede iflâs dairesinin, tasfiye işlerini yürütürken tam bir bağımsızlık içinde olduğu söylenemez⁴⁷. Nitekim iflâs dairesi, basit tasfiyede masaya ait çekişmeli bir iddianın ileri sürülmesinden tek başına feragat edemez; alacaklıların kararını almak zorundadır⁴⁸. Bu itibarla iflâs dairesinin yetkisini, iflâs idaresinin yetkisiyle paralel düşünmek gerekir. Zira basit tasfiyede iflâs idaresinin görevlerini, iflâs dairesi yerine getirir⁴⁹.

İstihkak iddiaları, iflâs dairesi tarafından tutulan deftere şerh olarak yazılabileceği gibi (İİK m. 212) adi veya basit tasfiye ilanından itibaren de ileri sürülebilir. Bu kapsamda deftere şerh düşülerek kaydedilen malın, tasfiye masraflarını karşılayacağı, eş söyleyişle tasfiyenin tatilini gerektirmeyecek değerde bulunduğu kıymet takdiri sonucu anlaşılıyorsa iflâs dairesi, tasfiyenin tatiline karar vermemelidir. Bu hâlde iflâs dairesi, adi tasfiye veya basit tasfiye ilanı ile alacaklıları ve diğer iddia sahiplerini bildirimde bulunmaya davet etmelidir. Adi tasfiye söz konusu ise iflâs idaresi teşekkül edeceğinden bu usul devam eder. Basit tasfiye söz konusu ise iflâs dairesi, istihkak iddiası hakkında karar vermek üzere alacaklıları toplantıya çağırarak veya bir sirküler⁵⁰ gönderip kararlarını bildirmelerini isteyerek ortaya çıkan sonuca göre karar vermelidir⁵¹. Ret hâlinde iflâs idaresinin istihkak davası açması için üçüncü kişiye vereceği yedi günlük süreyi iflâs dairesi vererek bu kararı tebliğ eder (Karş. İİK m. 228/II).

Kanunda belirtilen bazı mallar iflâs masasına girdiği hâlde kanuni şartların oluşmasıyla iflâs masasından çıkarılabilmektedir (İİK m. 188, 189 ve 190)⁵². Söz konusu şartlar oluştuğu hâlde masadan çıkarma hakkına riayet edilmemesi hâlinde hak sahibi, iflâs masasına karşı istihkak davası açabilir⁵³. Dolayısıyla

⁴⁶ Erdönmez (n 6) 28; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 607.

⁴⁷ Üstündağ (n 6) 219.

⁴⁸ Berkin (n 8) 405-406; ibid 220; Erdönmez (n 6) 202; Ulukapı (n 8) 489.

⁴⁹ Üstündağ (n 6) 219.

⁵⁰ Bu bildirim, Türkiye’de pek kullanılmayan ancak İsviçre’de SchKG m. 255a hükmündeki koşullar çerçevesinde sıklıkla kullanılan sirküler yoluyla gerçekleştirilebilir. İflâs hukukunda sirkülerle ilgili detaylı bilgi için bkz. Erdönmez (n 6) 215 vd.; Serdar Kale, ‘İcra ve İflâs Hukukunda Sirküler’ (2020) 7 (1) İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 242 vd.

⁵¹ *Belgesay*, basit tasfiyede istihkak iddialarının, alacaklıların oyuna göre çözümleneceğini belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. Belgesay (n 2) 135. *Kuru*, basit tasfiye usulünde, çekişmeli hakların devri için alacaklıların toplantıya çağırılması veya sirküler göndermek suretiyle kararlarının sorulması gerektiğini belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. Kuru ‘1997’ (n 38) 3316, 3389. Aynı yönde bkz. Erdönmez (n 6) 202.

⁵² Bu konu hakkında detaylı bilgi için bkz. Taş Korkmaz (n 7) 69 vd.; Mustafa Özbek, ‘İflâs Masasından Çıkarılabilecek Mal ve Haklar’ (2001) (3) Türkiye Barolar Birliği Dergisi 997 vd.

⁵³ Özbek ‘2001’ n (52) 998.

İİK’da düzenlenen söz konusu hâllerde masada bulunan tek malın belirtilen mallardan oluşması durumunda, bu mallar iflâs masasından çıkarılacağı için, masada hiçbir mal bulunmaması olgusu gerçekleşmiş olur.

3. Mallar Üzerinde Rehin Bulunması

Masaya giren malların rehinli olması durumunda, rehinli malın yalnızca rehinli alacaklının alacağını karşılayacağı, geriye kalanın tasfiye masraflarını karşılamaya yetmeyeceği anlaşılırsa yine tasfiyenin tatiline karar verilmelidir⁵⁴. Nitekim rehinli mallar, iflâs masasına, rehin hakkı sahibinin rüçhan hakkıyla birlikte girmektedir. Dolayısıyla rehinli maldan, önce rehin hakkı sahibi alacaklı tatmin edilir (İİK m. 185). Bu bağlamda gerek adi gerek basit tasfiyede rehinli mal en kısa ve uygun sürede paraya çevrilip muhafaza ve satış giderleri çıkarıldıktan sonra kalan satış bedeli rehinli alacaklıya verilir (İİK m. 185/I, 248). Bu hâlde tasfiyenin tatiline karar verilmesi rehinli alacaklıları da etkilememektedir. Zira rehinli alacaklıların başlatmış oldukları takipler, iflâsın açılmasından etkilenmez. Bu takipler, rehinli alacaklının isteğine bağlı olarak ister iflâs masasına karşı devam ettirilir ister takip konusu malın masaya rüçhanlı olarak girmesi sonucu durdurulur (İİK m. 185, 193/IV, 194/I). Bu itibarla tasfiyenin tatili hâlinde iflâsın kapanmasından sonra rehinli alacaklılar, iflâstan önce başlamış oldukları rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takiplere devam edebilirler⁵⁵.

4. Masaya Ait Çekişmeli Hakların Bulunması

Doktrinde, masaya ait çekişmeli bir hakkın, özellikle tasarrufun iptali davası açma hakkının mevcut bulunması hâlinde, hiçbir mal veya hakkın bulunmaması koşulunun gerçekleşmeyeceği belirtilmektedir⁵⁶. Nitekim defterin tutulmasından sonra müflisin veya müflisin alacaklısının, mallarının cebri icraya konu olmasını engellemek adına veya alacaklılardan birini kayıtarak diğer alacaklıların zararına tasarruflarının bulunduğu⁵⁷ anlaşılabilir. Bu hâlde iflâs dairesinin, iflâsın açılmasından sonra tuttuğu deftere göre masada bulunması gereken ancak müflisin veya müflisin alacaklısının iptale tâbi tasarrufu nedeniyle masada fiilen bulunmayan mallar söz konusudur. İflâsın açılmasından sonra müflisin malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlandığından (İİK m. 191), malvarlığına ilişkin iş ve işlemler masanın

⁵⁴ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 2; Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 4; Berkin (n 8) 308; Kuru ‘1997’ (n 38) 3131; Kuru ‘2013’ (n 38) 1286; Atalay (n 8) 276; Altay (n 38) 1262; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2584; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 580.

⁵⁵ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 2; Stocker (n 3) 192; Berkin (n 8) 308; Kuru ‘1997’ (n 38) 3131; Kuru ‘2013’ (n 38) 1286; Altay (n 38) 1263-1264.

⁵⁶ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 6; Postacıoğlu (n 8) 188-189; Üstündağ (n 6) 135, dn. 114b; Oskay ve diğerleri (n 38) 5029. Karş. Stürner, Eidenmüller ve Schoppmeyer (n 18) § 26 N. 20 vd., § 207 N. 18, 21.

⁵⁷ Bilge Umar, *Türk İcra-İflâs Hukukunda İptal Davası*, (Fakülteler Matbaası 1963) 1-2.

kanuni temsilcisi olan iflâs idaresi tarafından yerine getirilir. Nitekim İİK m. 187 hükmü gereği iflâs açıldıktan sonra, aciz belgesi olan alacaklılar bulunsa bile⁵⁸ tasarrufun iptali davası açma veyahut bir alacaklı tarafından açılan davaya devam etme yetkisi⁵⁹ iflâs idaresine geçmektedir. Ancak kural olarak⁶⁰ ikinci alacaklılar toplanması, çekişmeli bir hakkın mevzubahis olması dolayısıyla münferiden bir veya birkaç alacaklıya tasarrufun iptali davası açma veya açılan davayı takip yetkisini devredebilir⁶¹ (İİK m. 245). Dolayısıyla iflâsın açılması olgusuyla birlikte iptal davasının davacısı sıfatı, iflâs idaresine veyahut iflâs idaresi tarafından verilen yetki dolayısıyla iflâs alacaklısına aittir⁶². Bu bağlamda tutulan deftere göre tasfiye türüne karar verilmeden önce mümkünse iptale tâbi malın değerine bakılmalı, eğer mal basit tasfiye masraflarını dahi karşılayamayacak değerde ise tasfiyenin tatiline karar verilmelidir⁶³. Ancak mal, basit tasfiye masraflarını karşılayacak değerde ise veya malın üçüncü kişide olması nedeniyle kıymetinin takdiri mümkün değilse bu hâlde, iflâs dairesinin takdir yetkisi bulunmamaktadır. Nitekim iptal davası açma yetkisi münferiden iflâs idaresine veyahut yetkili alacaklıya aittir. Dolayısıyla iflâs dairesi, bir sirküler göndermek suretiyle iddianın takibini devralmak isteyen alacaklıya, çekişmeli hakkın takibi yetkisini devredebilir. Ancak çekişmeli hakkın takibini isteyen hiçbir alacaklı bulunmazsa iflâs dairesi, tasfiyenin tatiline karar verip bu kararı ilan etmek zorundadır.

5. Masada Haczedilmiş Malların Bulunması

Müflisin haczedilmiş ve daha paraya çevrilmemiş hacizli malları da iflâs masasına girdiği için (İİK m. 186/I), hacizli malın varlığı hâlinde masada hiçbir mal bulunmaması şartı sağlanmamaktadır. Ancak iflâsın açılmasından önce haczedilmiş ve paraya çevrilmiş malların satış bedeli, haciz koyduran alacaklılara dağıtıldıktan sonra (İİK m. 186/II) kalan bedel, tasfiye masraflarını karşılamıyorsa ve bundan başka da bir mal bulunmuyorsa tasfiyenin tatiline karar verilmelidir. Bu noktada belirtmek gerekir ki iflâsın açılmasından önceki haczin konusu doğrudan para ise, paraya çevirme aşamasından bahsedilemeyeceğinden, haczedilen paranın iflâs masasına girmeyeceği kabul edilmelidir⁶⁴. Dolayısıyla haczedilen para, alacaklılara paylaştırıldıktan sonra

⁵⁸ ibid 44, dn. 40.

⁵⁹ Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 555; Yargıtay 15 HD, E 2000/5536 K 2001/358, 22.1.2001, <www.kazanci.com> Erişim Tarihi: 24.11.2021.

⁶⁰ İflâs alacaklısı, iptale tâbi alacağın sıra cetveline kaydedilmesi hâlinde sıra cetveline itiraz davası açmak suretiyle de iptal iddiasında bulunabilir. Bu konu hakkında bkz. Umar (n 57) 45.

⁶¹ Erdönmez (n 6) 83-84.

⁶² Umar (n 57) 44-45.

⁶³ Alman hukukunda bu konu hakkında tasarrufun iptali davası özelinde genel olarak çekişmeli haklarla ilgili karşı. Uhlenbruck, Hirte ve Vallender (n 20) § 26 N. 13; Nerlich ve Römermann (n 18) § 26 N. 38.

⁶⁴ Taş Korkmaz (n 7) 87.

artan kısım iflâs masasına gireceğinden⁶⁵, hiç para artmamışsa veya artan para, basit tasfiye masraflarını karşılamayacak miktardaysa yine tasfiyenin tatiline karar verilmelidir.

D. Usulü

Masada hiçbir mal bulunmadığını veya masraf bakımından tasfiye yapılmasının zararlı sonuç doğuracağını saptayan iflâs dairesi, tasfiyenin tatiline karar verip bunu ilan eder. Öte yandan iflâs dairesi, söz konusu tatil kararını gecikmeksizin ticaret sicil müdürlüğüne bildirir (Ticaret Sicili Tüzüğü⁶⁶ m. 50/I). Ticaret sicil memuru, yapılan bu bildirim üzerine kendiliğinden iflâsı gösteren kaydı siler ve tasfiyenin tatili durumunu sicile işler (Ticaret Sicili Tüzüğü m. 50/II).

Tasfiyenin tatili ilanında alacaklılar tarafından otuz gün içinde⁶⁷ masrafının “peşin” olarak verilmesi şartıyla tasfiyenin devamının sağlanabileceği, aksi takdirde iflâs tasfiyesinin kapatılacağı belirtilir. Dolayısıyla söz konusu masraf, bir borç taahhüdünde (borç ikrarını içeren adi veya resmî senet ya da kambiyo senetleri) bulunularak karşılanamaz⁶⁸. Ancak kanımızca olması gereken hukuk açısından bu masrafın, doğrudan nakde çevrilebilen banka teminat mektubuyla da verilebileceğini kabul etmek gerekmektedir⁶⁹. Zira kural olarak iflâs isteyen alacaklı, ilk alacaklılar toplantısına kadar yapılacak masrafları peşin olarak vermekle yükümlüdür (İİK m. 160).

Tasfiyenin tatiline karar verme yetkisi, SchKG m. 230/I hükmünden farklı olarak iflâs mahkemesine değil iflâs dairesine aittir. Bununla birlikte alacaklıların gerekli masrafı vermemesi dolayısıyla iflâsın hangi makam tarafından kapatılacağı belirtilmemiştir. Ancak İİK m. 254 hükmü gereği iflâsı kapatma yetkisi asliye ticaret mahkemesine ait olduğundan, tasfiyenin tatili

⁶⁵ Taş Korkmaz (n 7) 87.

⁶⁶ RG. 8.2.1957, S. 300.

⁶⁷ Tasfiyenin tatili kararı verme yetkisini haiz iflâs dairesi, alacaklıya, gerekli masrafı yatırmaması için ek süre verebilir. Nitekim İsviçre Federal Mahkemesi bu yetkinin, tasfiyenin tatili kararını vermeye yetkili olan iflâs mahkemesine ait olduğunu belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. BGE 74 III 77, (Erwin Brügger, *SchKG Gerichtspraxis 1946-2005: Sammlung publizierter Entscheidungen des Bundesgerichts und von kantonalen Gerichten und Aufsichtsbehörden*, (Orell Füssli 2006) N. 5). Aynı yönde bkz. BGE 74 III 75, E. 1; BGE 5A_840/2015, E. 3.6, <https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?lang=de&type=highlight_simple_query&page=2&from_date=&to_date=&sort=relevance&insertion_date=&top_subcollection_aza=all&query_words=%22m.+230+Abs.+2+SchKG%22&rank=16&azac1ir=aza&highlight_docid=aza%3A%2F%2F22-02-2016-5A_840-2015&number_of_ranks=21> Erişim Tarihi: 7.12.2021. Aynı yönde bkz. Stocker (n 3) 183.

⁶⁸ SchKG m. 230 hükmünde masrafın ne şekilde ödeneceği belirtilmediğinden, ödeme şeklinin iflâs dairesi tarafından belirleneceği hakkında bkz. Stocker (n 3) 180.

⁶⁹ Aynı yönde bkz. Schmidt (n 20) § 26 N. 39.

sonrasında da iflâsın kapatılmasına asliye ticaret mahkemesi karar verir⁷⁰. Mahkeme, gerekirse iflâs dairesi aracılığıyla borçlunun beyanlarını da göz önünde tutarak⁷¹ tasfiyenin tatili şartlarının oluştuğuna kanaat getirirse iflâsın kapatılmasına karar verir⁷². Fakat mahkeme, şartların oluşmadığı kanıdaysa tasfiyenin tatili kararını kaldırıp basit veya adi tasfiye usulünden birini saptayarak tasfiyenin devamına karar vermelidir⁷³. Doktrinde iflâsın kapatılması kararı ilanının da zorunlu olduğu (İİK m. 254/V) belirtilerek hem tasfiyenin tatili ilanı hem de kapatma ilanının gereksiz masraf teşkil ettiğine işaret edilmekte⁷⁴ ve bu bağlamda gereksiz masraf ve külfetten kaçınmak amacıyla İsviçre’de olduğu gibi⁷⁵ tasfiyenin tatili kararının da mahkemeye bırakılarak hükmün bu şekilde yorumlanması gerektiğini belirtmektedir. Yargıtay da bir kararında bu yönde hüküm vermiştir⁷⁶. Ancak kanımızca Kanunun açık hükmü gereği tasfiyenin tatiline karar verme yetkisi münhasıran iflâs dairesine tanınmıştır. Dolayısıyla kanuni bir düzenleme olmadıkça tasfiyenin tatiline asliye ticaret mahkemesinin karar vermesi mümkün değildir. Fakat adi tasfiye sırasında tasfiyenin tatili kararı verilmesi lazım gelirse, bu aşamada iflâs idaresinin, iflâs dairesinin görevini üsteleneceğini kabul etmek amaca daha uygun olur.

⁷⁰ BGer 5A_306/2014, E. 3.2, <https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?lang=de&type=highlight_simple_query&page=1&from_date=&to_date=&sort=relevance&insertion_date=&top_subcollection_aza=all&query_words=5a_306%2F2014&rank=1&azaclir=aza&highlight_docid=aza%3A%2F%2F17-10-2014-5A_306-2014&number_of_ranks=3> Erişim Tarihi: 7.12.2021.

⁷¹ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 6.

⁷² İsviçre’de tasfiyenin tatili şartlarının mevcut olup olmadığı hakkında karar vermeye yetkili tek makâmın iflâs mahkemesi olduğu hakkında bkz. BGE 97 III 37, E. 2, (*Brügger (n 67) N. 5*). Aynı yönde bkz. BGE 141 III 590, E. 3.3; BGer 5A_472/2017, E. 3.2.1, <www.bger.ch> Erişim Tarihi: 6.12.2021. Ancak Türkiye’de tasfiyenin tatili kararını iflâs dairesi verdiğinden, bu kararın yerinde olup olmadığı ya şikâyet yoluyla ya da otuz günlük süre sonunda iflâsın kapatılması için iflâs dairesinin mahkemeye başvurusu üzerine incelenebilir.

⁷³ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 7. Mevcut malın veya malların değerlerindeki artış tasfiyenin tatilini engelleyebilir. Bu konu hakkında bkz. BGE 102 III 84, (*Stahelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 11*). Bu bağlamda mahkemenin “henüz ilan edilmeden” söz konusu tatil kararından dönebileceği hakkında bkz. BGE 102 III 78, (*Brügger (n 67) N. 9*). Dolayısıyla İİK hükümleri gereği tasfiyenin tatili kararı iflâs dairesince verildiğinden iflâs dairesi, bu karardan, henüz tatil kararı ilan edilmeden dönebilir. Ancak kanımızca ilandan sonra bu yetki, asliye ticaret mahkemesine geçmektedir.

⁷⁴ Ansay (n 45) 270; Berkin (n 8) 309.

⁷⁵ İsviçre’de ayrıca iflâsın kapanması kararının verilmesinin ve yayınlanmasının gereksiz olduğu hakkında bkz. Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 12. İflâsın kapanması kararı verilmesinin gerektiği ancak yayınlanmasının gerekmediği hakkında bkz. Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 24. Tasfiyenin tatili kararının kesinleşmesiyle kendiliğinden iflâsın kapanmış sayılacağı hakkında bkz. Stocker (n 3) 183.

⁷⁶ “...İİK.nun 217.ve 254. maddeleri gereğince tasfiyenin tatiline karar vermek ticaret mahkemesinin görevi olup, mahkemece görevsizlik kararı verilmesi yerine, işin esası incelenerek sonuca gidilmesi isabetsiz olduğundan hükmün bozulması gerekmiştir...”, Yargıtay 12 HD, E 2009/12023 K 2009/20839, 28.10.2009, <<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb>> Erişim Tarihi: 24.11.2021.

Tasfiyenin tatil edilmesi kararıyla birlikte alacaklılara, otuz gün içinde iflâs dairesince belirlenecek masrafı⁷⁷ peşin vermek şartıyla tasfiyeye devam edilmesini isteme hakkı tanınmıştır. Bu hak gerek Kanunun açık lafzı gerek hukukî yarar bağlamında yalnızca alacaklılara aittir⁷⁸. Dolayısıyla alacaklı olmayan kimsenin tasfiyenin devamını istemesi hâlinde iflâs dairesi bu talebi reddetmelidir. Öte yandan iflâs dairesinin talepte bulunan kimsenin alacaklı olup olmadığını inceleme yükümlülüğü bulunmamaktadır⁷⁹. Bu bağlamda tasfiyenin devamını isteyen kimsenin alacaklı olmadığından saptanması hâlinde tasfiyeye başlansa bile kişinin talebi reddedilerek tasfiye durdurulmalıdır⁸⁰.

Esasında tasfiyenin devamını isteme hakkı, müflisin, mallarını gizlediğini, iptale tâbi tasarruflarda bulunduğunu ya da rehinli malın satışından kalan paranın tasfiye masraflarına yeteceğini düşünen alacaklının kullanılmasında yarar gördüğü bir imkândır⁸¹. Otuz gün içinde verilmesi gereken masraf, tasfiyenin devamı için gerekli bedeldir. İflâs isteyen alacaklı, ilk alacaklılar toplantısına kadar olan masraflardan sorumludur (İİK m. 160/I). Dolayısıyla tasfiyeye devam masrafı, iflâsın açılmasından sonraki tasfiye sürecinin gerektireceği giderleri kapsamaktadır⁸². Söz konusu masrafları otuz gün içinde vermeyerek tasfiyeyi devam ettirmeyen alacaklıların tasfiyenin devamından feragat ettikleri kabul edilir⁸³. Doktrindeki bir görüşe göre söz konusu masraftan, alacaklının adli yardım talebi dolayısıyla feragat edilemez⁸⁴. Ancak kanımızca eğer şartları sağlanıyorsa alacaklı, tasfiyenin devamı için gerekli masraf hakkında icra mahkemesinde adli yardım talebinde bulunabilir (İİK m. 15/II). Nitekim 6100

⁷⁷ İsviçre’de gerekli masrafın, iflâs dairesinin başvurusu üzerine iflâs mahkemesi tarafından belirleneceği hakkında bkz. Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 11. İflâs dairesinin belirleyeceği hakkında bkz. Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 9-10; Stocker (n 3) 180. Aynı yönde bkz. BGE 102 III 78, (*Brügger (n 67) N. 5*); BGE 117 III 67, (*Brügger (n 67) N. 16*). Kanımızca Türkiye’de gerekli masrafın tespiti, tasfiyenin tatiline karar veren iflâs dairesince yapılmalıdır. Söz konusu tespite karşı icra mahkemesinde şikâyet yoluna başvurulabilir (İİK m. 16).

⁷⁸ Alacaklı haricindeki kimsenin (söz gelimi borçlunun) tasfiyenin devamını istemesinde hukukî yararı bulunmadığı hakkında bkz. Stocker (n 3) 182.

⁷⁹ ibid 182.

⁸⁰ ibid 182.

⁸¹ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 10; Stocker (n 3) 175; Kuru ‘1997’ (n 38) 3135-3136; Üstündağ (n 6) 135; Altay (n 38) 1263; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2585. Aynı yönde bkz. BGE 141 III 590, E. 3.1, <https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/clir/http/index.php?highlight_docid=atf%3A%2F%2F141-III-590%3Ade&lang=de&zoom=&type=show_document> Erişim Tarihi: 6.12.2021. Karş. Uhlenbruck, Hirte ve Vallender (n 20) § 26 N. 31.

⁸² Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230, N. 14. Aynı yönde bkz. BGE 117 III 67, (*Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 10*). Nitekim bu husus SchKG m. 169/I hükmünden dolayı olarak anlaşılmaktadır. Hükümde iflâs talebinde bulunan kimsenin, tasfiyenin tatili kararına kadar olan masraflardan sorumlu olduğu belirtilmektedir.

⁸³ Üstündağ (n 6) 135.

⁸⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 15. Alman hukukunda nispeten aynı yönde bir görüş için bkz. Nerlich ve Römermann (n 18) § 207 N. 22.

sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu⁸⁵ (HMK) m. 336/I hükmüne göre adli yardım, hukuk davalarının yanında icra ve iflâs takiplerinde de talep edilebilir. İflâs takibi ifadesinden bu takibin nihayete erdirilmesini sağlayan tüm iş ve işlemler anlaşılmalıdır (HMK m. 335/I). Bu bağlamda iflâs tasfiyesi sürecini de adli yardım kapsamında saymak gerekmektedir. Dolayısıyla eğer bir iflâs takibi söz konusuysa ve hiçbir mal bulunmaması dolayısıyla tasfiyenin tatili kararı verilmişse, alacaklı, tasfiyenin devamı talebindeki haklılığını yaklaşık olarak ispat etmesi koşuluyla⁸⁶ adli yardımdan yararlanabilir. Böylece alacaklı, tasfiyenin devamı için gerekli masrafı ödemekten kurtulacaktır. Doktrindeki katıldığımız bir görüşe göre adli yardıma konu olacak masraf, basit tasfiye masrafı olmalıdır⁸⁷. Gerçekten de alacaklının ulaşmak istediği sonuç bakımından adi tasfiye ile basit tasfiye arasında kayda değer bir farklılık bulunmamaktadır.

Tasfiyenin tatiline ilişkin ilanda; dosya numarası, müflisin adı, soyadı, ilandan itibaren alacaklılar tarafından otuz gün içinde iflâsa ilişkin işlemlerin yürütülmesinin devamının istenmediği ve gideri peşin verilmediği takdirde iflâsın kapatılacağı ihtarı yazılır (İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği⁸⁸ m. 56). Doktrinde haklı olarak ilanda, alacaklıların yatırması gereken masrafların basit ve adi tasfiye giderleri için ayrı ayrı gösterilmek suretiyle belirtilmesi gerektiğine işaret edilmiştir⁸⁹. İsviçre Federal Mahkemesi'nin de bu yönde kararları bulunmaktadır⁹⁰. Nitekim alacaklıların bu hususta haklı menfaatleri vardır. Keza tasfiyenin devamının kendilerine ne kadar mal olacağını öngörebilen alacaklılar, buna göre tasfiye masraflarını ödeyip ödememeye karar verebilirler⁹¹. Ancak uygulamada çoğu zaman, ilanın içeriğinde alacaklının ödeyeceği masraf belirtilmemektedir. Yargıtay eski tarihli bir kararında⁹² tasfiyenin tatili ilanında peşin verilmesi gereken gider, miktar olarak belirtilmemişse alacaklının, iflâs dairesinin belirteceği her türlü gideri ödemeye hazır olduğunu bildirmesinin yeterli olacağını belirtmiştir. Tasfiyenin devamını isteyen alacaklı, ihtiyaren adi veya basit tasfiye usulünün uygulanmasını talep edebileceğinden⁹³, kanımızca her ne kadar kanuni düzenlemelerde açıkça belirtilmese de adi ve basit tasfiyeye ilişkin gerekli giderin her bir tasfiye türü

⁸⁵ Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Kanun Numarası: 6100, Kabul Tarihi: 12.1.2011, RG 4.2.2011/27836.

⁸⁶ HMK m. 334 gerekçesi.

⁸⁷ Franco Lorandi, 'Zwangsvollstreckungs und Konkursrecht/Exécution forcée et faillite' (1994) 94 (1) Entscheidungen/Jurisprudence AJP/PJA 107.

⁸⁸ RG. 11.04.2005, S. 25783.

⁸⁹ Kuru '1997' (n 38) 3132-3136; Kuru '2013' (n 38) 1287; Altay (n 38) 1263; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2585. Karş. Stocker (n 3) 179.

⁹⁰ BGE 48 III 195; 64 III 169, (Stahelin, Bauer ve Stahelin (n 1) Art. 230 N. 9).

⁹¹ Stahelin, Bauer ve Stahelin (n 1) Art. 230 N. 9; Kuru '1997' (n 38) 3132.

⁹² Yargıtay 12 HD, E 1987/478 K 1987/12846, 10.12.1987 (Kuru '1997' (n 38) 3136).

⁹³ Stocker, tasfiyenin tatili sonrasındaki tasfiye türünün kural olarak adi tasfiye olduğunu belirterek alacaklının talebiyle veyahut iflâs dairesinin takdiri neticesinde basit tasfiye usulünün uygulanabileceğine işaret etmektedir. Bu konu hakkında bkz. Stocker (n 3) 179.

için ayrı ayrı ilana yazılması zorunludur⁹⁴. Bu bağlamda alacaklı, giderin miktar olarak belirtilmediği ilana karşı yedi gün içinde icra mahkemesine şikâyetle bulunarak ilanı iptal ettirebilir.

Alacaklının tasfiyenin devamı için gerekli masrafı peşin olarak vermesi üzerine tasfiye neticelendirilmek üzere başlatılır. Bu bağlamda eğer tasfiyenin tatili ilanında ek masrafların istenebileceği belirtilmemişse⁹⁵ alacaklının verdiği avansın yeterli olmadığı anlaşılsa dahi iflâs dairesi, iflâs işlemlerinin devamı için ek avans verilmesini şart koşamaz⁹⁶. Nitekim bu husus iflâs tasfiyesinin sürüncemede kalmasını engellemek anlamında önem arz etmektedir. Kanımızca bu durumda söz konusu ek masraftan, yanlış hesaplama yapan memur şahsen sorumlu olmalıdır (Karş. İİK m. 62/I).

Nihayetinde ilandan itibaren otuz günün geçmesi ve hiçbir alacaklının da tasfiyenin devamını istememesi üzerine iflâs dairesinin talebiyle asliye ticaret mahkemesi, iflâsın kapanmasına karar verir ve bu kapanma kararı ilan edilir (İİK m. 217, 254). Ancak dikkat etmek gerekir ki mahkemenin iflâsın kapanmasına karar verebilmesi için iflâs kararının kesinleşmesi gerekir⁹⁷.

⁹⁴ "...İlandaki gider iflâs tasfiyesinin bundan sonraki safhasına ilişkin gider olup, ilana kadar yapılan giderler İİK 160 maddesi uyarınca zaten yatırılmış durumdadır. İflâs dairesi tarafından yapılacak ilanda alacaklıların yatırması gereken peşin giderin ne kadar olduğunun gösterilmesi zorunludur...", Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesi, E 2021/567 K 2021/621, 21.10.2021; "...iflâs müdürlüğü müflisin adresinde masaya ait hiç bir malı bulunmadığından İİK 217 maddesi uyarınca tasfiyenin tatiline karar verilerek iş bu ilan tarihinden itibaren 30 gün içinde alacaklılar tarafından gideri peşin verilerek (7.500 TL) iflâs ilişkin işlemlerin devamını istenmediği takdirde iflâsın İİK 254 maddesine göre kapatılacağı hususuna ilişkin ilanın ... Gazetesinde 30.04.2015 tarihinde, ... Gazetesinde 05.05.2015 tarihinde ilan edildiğini...", İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesi, E. 2019/37, K. 2019/374, <<https://emsal.uyap.gov.tr/BilgiBankasiIstemciWeb>> Erişim Tarihi: 27.11.2021.

⁹⁵ *Stocker*; tasfiyenin tatili ilanında ek masrafların istenebileceği belirtilmişse bu masrafların alacaklıdan talep edilebileceğini belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. *Stocker* (n 3) 181.

⁹⁶ *Berkin* (n 8) 310. *Belgesay*, sonradan ortaya çıkan masrafların devletin üzerine kalacağını belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. *Belgesay* (n 2) 116. Aksi yönde bkz. *Jaeger* ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 11. İsviçre Federal Mahkemesi'nin, hükmün amacından yola çıkarak iflâs dairesinin yanlış hesaplamaları dolayısıyla alacaklıdan fazla masraf bedeli alınmasını hukuka aykırı bulduğu karar için bkz. *BGE 117 III 67, (Brügger (n 67) N. 16)*.

⁹⁷ "...Ticaret mahkemesi, iflâs tasfiyesinin kanun hükümlerine uygun şekilde yapıp bitirildiğini tespit ettiği takdirde, iflâsın kapatılmasına karar verir. Bu karar ile iflâs hâli sona erer, iflâs idaresinin görevi biter. Müflise karşı yeni takipler açılabilir. İflâs kararının temyizi, yahut henüz kesinleşmemiş olması, iflâsın ilanına ve masanın teşkiline engel değildir. Fakat, bu hâl sebebiyle, 164. maddede belirtildiği üzere, ikinci alacaklılar toplantısının yapılması mümkün olmadığı gibi, İİK'nin 237-239 ve 241- 245. maddelerinin uygulanmasına, binnetice masa mallarının satışına da iflâs kararı kesinleşmedikçe olanak yoktur. O hâlde, ancak iflâs kararının kesinleşmesiyle, iflâs tasfiyesinin ikinci alacaklılar toplantısından sonraki safhasına geçilebilir. Yine, iflâs kararı bozulur ise, iflâs kararından önceki hâlin avdet edeceği, iflâsın açılmasının neticelerinin sona ereceği izahattan varestedir. İflâsın açılması kararı kesinleşmediği hâlde, kapatılmasının kesinleşmesi gibi, mantiken de telafisi mümkün olmayan bir hâl ortaya çıkacaktır. Müflisin malının tespit edilmeyişi

II. TASFİYENİN TATİLİNİN SONUÇLARI

A. Genel Olarak

Tasfiyenin tatili, esasında müflisin haczi kabil hiçbir mal varlığının bulunmaması sebebiyle iflâs sürecinin askıya alındığı bir ara dönemi ifade etmektedir. Nitekim mehaz Kanun bu durumu, “*Einstellung*” yani askıya alma, durdurma⁹⁸ olarak adlandırmaktadırlar. Dolayısıyla tasfiyenin tatilinde alacaklılara, tasfiyenin devamı için bir imkân tanınmakta ve bu imkânın kullanılmaması üzerine iflâs kapatılmaktadır.

Tasfiyenin tatili sebebiyle iflâsın kapatılması, iflâs kararı kesinleşmiş bulunan müflis hakkında gerek takip hukuku gerek kamu hukuku bakımından⁹⁹ normal kapanmayla aynı sonuçları (İİK m. 312 vd.) doğurur¹⁰⁰. Bu bağlamda borçlunun, müflis sıfatı devam etmektedir. Öte yandan iflâsın kapanmasının kesinleşmesiyle kural olarak borçlu, malvarlığı üzerindeki kısıtlanan tasarruf yetkisini geri kazanmaktadır¹⁰¹ (Karş. İİK m. 184/I). Ancak tasfiyenin tatili sonucu iflâsın kapatılması, iflâs hukuku bakımından normal bir kapatmanın sonuçlarını doğurmaz. Nitekim burada, bir tasfiye sürecine girişilememiş, iflâs alacakları incelenememiş, sıra cetveli, pay cetveli gibi listeler hazırlanamamıştır. Öte yandan tasfiye süreci başlamadığı için bir iflâs idaresi oluşmadığı gibi iflâs dairesi de iflâs idaresinin yerine bir fonksiyon gösterememiştir. Dolayısıyla tasfiyenin tatili sonucu kapanmanın normal kapanmadan birtakım farklılıkları bulunmaktadır.

B. İcra Takipleri Bakımından Sonuçları

Kural olarak iflâsın açılmasından önce başlatılmış¹⁰² icra ve iflâs takipleri, iflâsın açılmasıyla birlikte durmaktadır (İİK m. 193/I). Nitekim bu husus

hâlinin bir etkisi olamaz. Öyle ise, iflâs kararının kesinleşmesi beklenilmeden iflâsın kapatılmasına karar verilemez...”, Yargıtay 12 HD, E 1975/9061 K 1975/6356, 14.10.1975, <www.kazanci.com> Erişim Tarihi: 24.11.2021. Bu hususta doktrindeki tartışmalar için ayrıca bkz. II.B

⁹⁸ Vural Ülkü, *Kapsamlı Almanca Sözlük Kompaktwörterbuch-Deutsch*, (Bilge 2019) 194.

⁹⁹ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 18; Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 25; Berkin (n 8) 309.

¹⁰⁰ Stocker (n 3) 185-186; “...Masanın oluşmaması ancak tasfiye sırasında İcra ve İflâs Kanunu’nun 217’nci maddesinin uygulanmasına yol açar, yoksa bu hâl borçlunun iflâs edemeyeceğini göstermez. Kaldı ki, anılan yasal düzenleme çerçevesinde alacaklılar tasfiyenin tatil edilmesine ve iflâsın kapatılmasına engel olabilirler. Öte yandan iflâsın açılması ile gerçekleşecek statü değişikliği ve hukuki, cezai ve vergisel yasal sonuçların ortaya çıkmasının bu suretle önüne geçilmesi de hatalıdır...”, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E 2017/23-849 K 2018/773, 11.4.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb> Erişim Tarihi: 25.11.2021.

¹⁰¹ Kuru ‘1997’ (n 38) 3358, dn. 4; Stocker (n 3) 183; BGE 127 III 371, E. 4b; BGE 90 II 247, E. 2, [Franco Lorandi, ‘Wiedereröffnung des Konkurses’ (2018) (1) AJP/PJA 58, dn. 21].

¹⁰² Üstündağ (n 6) 90; Arslan ve diğerleri (n 8) 479.

iflâsın tekliği ve alacaklılar arasında eşitlik ilkesi gereği, borçluya karşı aynı anda tek takip ve tasfiyenin bir tezahürüdür¹⁰³. Keza İİK m. 193/III hükmünde iflâs tasfiyesi sürecinde müflise karşı icra ve iflâs takibi yapılamayacağı belirtilmektedir. Öte yandan İİK m. 193/II hükmünde iflâsın açılmasıyla duran takiplerin, iflâs kararının kesinleşmesiyle düşeceği belirtilmiştir. Dikkat etmek gerekir ki takiplerin durması ve düşmesi, alacaklıların veya iflâs dairesinin bilgisinin olup olmaması veyahut herhangi bir taleple gerçekleşmesinden bağımsızdır; takipler, iflâsın açılmasıyla kendiliğinden durur ve kesinleşmeyle kendiliğinden düşer¹⁰⁴. Öte yandan duran ve düşen takipler, müflisin tasarruf yetkisinin kısıtlanmasının (İİK m. 191) bir sonucu olarak sadece iflâs masasına ilişkin mallarla ilgili olmak durumundadır. Dolayısıyla iflâs alacağı niteliğinde olmayan alacaklar için yapılan takipler, iflâsın açılmasından etkilenmez. Söz gelimi duran ve düşen takiplerin, borçlunun şahsına yönelik veya kiralanan taşınmazın tahliyesine ilişkin olması söz konusu olamaz.

Borçluya karşı başlatmış olduğu icra veya iflâs takibi iflâsın açılmasıyla duran ve kesinleşmesiyle düşen alacaklının, alacağını masadan alması gerekmektedir. Nitekim alacaklıyı hem icra takibinden hem de iflâs tasfiyesinden mahrum bırakmak söz konusu olamaz. Bu bağlamda düşen takibin konusunu oluşturan alacak, iflâs masasına kaydedilerek tahsil edilebilir.

İflâs tasfiyesinin tatil edilmesi durumunda bir tasfiye süreci gerçekleşmeyeceğinden takipleri düşen alacaklıların tatmin edilememesi söz konusudur. İİK m. 217 hükmünde bu konuya ilişkin herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Doktrindeki bir görüşe göre takiplerin düşmesi sonucu bir mağduriyet yaşamamaları için iflâsın kapanmasından itibaren alacaklıların, eski takiplerine devam edebilecekleri kabul edilmelidir¹⁰⁵. Nitekim söz konusu görüşe göre tasfiyenin tatili sonucu kapanma, tasfiye sonrası kapanmayla aynı sonuçları doğurmamalıdır. Bu bağlamda takiplerin durması ve düşmesinin amacının, alacaklıları eşit işleme tâbi tutmak olması dolayısıyla tasfiye sonucu kapanma, bu amaçtan saparak borçluyu koruyucu sonuç doğurmamalıdır¹⁰⁶. Doktrindeki katıldığımız diğer bir görüşe göre ise tasfiye sonucu kapanma, iflâsın açılması olgusunu ortadan kaldırmaz; dolayısıyla iflâsın açılması ve kesinleşmesiyle düşen takiplerin yeniden canlanarak devam ettirilmesi söz konusu değildir¹⁰⁷. Gerçekten de her ne kadar tasfiyenin tatiline karar verildiğinde takiplerin durma ve düşme amaçları anlamsız kalsa da kanun gereği

¹⁰³ Ansay (n 45) 228; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 560; Yıldırım ve Deren Yıldırım (n 7) 432.

¹⁰⁴ Berkin (n 8) 250; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 563.

¹⁰⁵ Kuru '1997' (n 38) 3135; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2586; Arslan ve diğerleri (n 8) 494-495; Pekcanitez ve diğerleri (n 8) 440; Ulukapı (n 8) 449.

¹⁰⁶ Kuru '1997' (n 38) 3134-3135.

¹⁰⁷ Stocker (n 3) 189; Berkin (n 8) 309; Üstündağ (n 6) 136; Altay (n 38) 1263.

düşen takiplerin yeniden canlanması için yine bir başka kanun hükmüne ihtiyaç vardır¹⁰⁸. Nitekim 1994 yılında SchKG m. 230 hükmüne eklenen dördüncü fıkra uyarınca, tasfiyenin tatilinin kesinleşmesiyle birlikte iflâsın açılmasından önce başlatılan takipler yeniden canlanmaktadır¹⁰⁹. Hükmün devamında iflâsın açılmasıyla tasfiyenin tatili kararının kesinleşmesi arasındaki sürenin, kanunun öngördüğü tüm süreler açısından hesaba katılmayacağı belirtilmiştir. Bu bağlamda yapılan değişiklikle takip başlatmakla masraf yapan ve maddi hukuk bakımından birtakım sonuçları doğuran (zamanaşımın, hak düşürücü sürenin kesilmesi vb.) alacaklının hakları gerçekleştirilmiştir¹¹⁰. Öte yandan söz konusu hükümle birlikte borç ödemeden aczini öne sürerek iflâsını isteyen borçlunun, alacaklılarının takiplerinden kurtulmasının da önüne geçilmektedir¹¹¹. Nitekim başlatmış olduğu takip düşen alacaklı, yeniden masraf yapmak durumunda kaldığı gibi zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerle ilgili sıkıntılarla da karşı karşıya kalacaktır¹¹². Dolayısıyla olması gereken hukuk açısından İİK m. 217 hükmüne eklenecek bu yönde bir fıkra ile iflâsın açılmasından önce başlamış takiplerin, tasfiyenin tatili sonucu kapanma kararından sonra canlanacağı öngörülebilir; aksi takdirde düşmüş icra takiplerinin devamı mümkün değildir.

C. Hukuk Davaları Bakımından Sonuçları

Müflisin tasarruf yetkisinin kısıtlanmasının bir sonucu da onun davacı veya davalı olduğu hukuk davalarının durmasıdır¹¹³. Nitekim iflâsın açılmasıyla masaya ilişkin çekişmeli hakların dava hakkı da masaya geçmektedir¹¹⁴. Müflisin taraf olduğu hukuk davaları, iflâs masasına ilişkin malvarlığıyla ilgili olabileceği gibi bu davalar, iflâs masasının aktif ve pasifini etkileyecek nitelikte de olabilir¹¹⁵. Bu bağlamda İİK m. 194 hükmünde masaya giren mallara ya da iflâs tasfiyesinde ödenmesi gereken borçlara ilişkin davaların,

¹⁰⁸ Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 581.

¹⁰⁹ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 14. Yorum yoluyla Türk hukukunda da takiplerin canlanacağını kabul edilmesi gerektiği hakkında bkz. Kuru '2013' (n 38) 1287-1288; Pekcanitez ve diğerleri (n 8) 440. Bu konu hakkında detaylı bilgi için bkz. Sema Taşpınar, İsviçre Federal İcra ve İflâs Kanununda Yapılan Değişiklikler (2004), Baki Kuru Armağanı Türkiye Barolar Birliği Yayınları 463-464. Takiplerin düşmesinin istisnası niteliğindeki hükmün, yalnızca iflâsın açılması anındaki takiplere münhasır olduğunu, iflâsın açılmasına neden olan takibe devam edilemeyeceği hakkında bkz. BGE 124 III 123, (Brügger (n 67) N. 26).

¹¹⁰ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 15; Taşpınar (n 109) 644.

¹¹¹ Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 18; Taşpınar (n 109) 644; Altay (n 38) 1263, dn. 11.

¹¹² Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 581.

¹¹³ Baki Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: 3*, (3. Baskı, Seçkin 1993) 2893; Üstündağ (n 6) 92; Arslan ve diğerleri (n 8) 480.

¹¹⁴ Postacıoğlu (n 8) 152.

¹¹⁵ Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 564.

iflâsın açılmasıyla duracağı belirtilmektedir¹¹⁶.

Hukuk davaları, iflâsın açılmasıyla durmaktadır; takiplerin aksine kesinleşmeyle düşmesi söz konusu değildir. Duran hukuk davaları, ikinci alacaklılar toplantısının yapılmasından on gün sonrasında devam eder (İİK m. 194/I). Nitekim masaya ilişkin davaların devam ettirilip ettirilmeyeceği tasfiyenin karar organı olan ikinci alacaklılar toplanmasına bırakılmıştır¹¹⁷. Bu bağlamda ikinci alacaklılar toplantısında, hukuk davalarının devamına veyahut takipsiz bırakılmasına; şartları taşımak kaydıyla takipsiz bırakılan davanın takibinin, takibi devam ettirmek isteyen alacaklıya devrine karar verilir¹¹⁸.

Kanunda acele hâllerde hukuk davalarının durmayacağı belirtilmektedir (İİK m. 194). Dolayısıyla bu hâllerde hukuk davaları devam etmektedir. Doktrinde acele hâllerin, davanın taraflarının menfaati nazara alınarak somut duruma göre değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir¹¹⁹. Bu bağlamda geciktirilmesi, telafisi zor ve imkânsız bir zarara neden olacak davaların durmayacağı kabul edilmelidir¹²⁰. Öte yandan karine olarak basit yargılama usulünce yürütülen¹²¹ ve adli tatilde¹²² görülen davaların da acele hâller kapsamında olduğu söylenebilir. Acele hâllerde iflâsın açılmasına rağmen davaya devam edilmektedir. Bu hâlde müflisin dava konusu hakkında tasarruf yetkisi kısıtlandığı için onun yerini hemen iflâs dairesi almak durumundadır¹²³. Ancak ilerleyen süreçte iflâs idaresi seçildikten sonra, masanın kanuni temsilcisi olarak davaya da iflâs idaresinin devam etmesi gerekmektedir.

Acele hâllerle birlikte Kanun, mahiyetleri gereği bazı davaların da durmasına müsaade etmemektedir. İİK m. 194 hükmüne göre şeref ve haysiyete tecavüz ile vücut bütünlüğünün ihlâlinden doğan tazminat davalarıyla birlikte evlenme, kişisel duruma veya nafaka işlerine ilişkin uyuşmazlıklarla ve rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerle ilgili olarak açılmış olan hukuk davaları iflâsın açılmasıyla durmaz.

¹¹⁶ Ansay (n 45) 229.

¹¹⁷ Erdönmez (n 6) 124; Arslan ve diğerleri (n 8) 480-481; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 565.

¹¹⁸ Belgesay (n 2) 85; Postacıoğlu (n 8) 152-153; Erdönmez (n 6) 125.

¹¹⁹ Postacıoğlu (n 8) 154; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 38) 567.

¹²⁰ Belgesay (n 2) 87.

¹²¹ Üstündağ (n 6) 93. Her ne kadar HMK m. 103 hükmünde belirtilmediğinden basit yargılama usulüne tâbi davaların adli tatilde görülmeyeceği kabul edilse de kanımızca bu usule tâbi davalar niteliği gereği acele davalardan sayılmalıdır. Zira basit yargılama usulü, yargılamanın oldukça kısa ve hızlı şekilde nihayete erdirilmesini amaç edinir. Bu hususta bkz. HMK m. 316 gerekçesi. Dolayısıyla basit yargılama usulünce yürütülen davalar, açık hüküm gereği (HMK m. 103) adli tatilde görülmese de iflâsın açılmasıyla durmaması gereken acele davalardandır.

¹²² Postacıoğlu (n 8) 154; Kuru, '1993' (n 113) 2909; Arslan ve diğerleri (n 8) 481.

¹²³ Postacıoğlu (n 8) 154.

Basit tasfiye usulünün uygulanmasına karar verilmesi durumunda ikinci alacaklılar toplantısı oluşturulamaz. Dolayısıyla iflâs dairesinin bizzat davayı takip etmesi, dava konusu hakkında derin bir inceleme yapmasını gerektireceğinden¹²⁴ daire, isteyen alacaklıya şartları varsa davanın takibi yetkisini devredebilmelidir. Aksi takdirde müflisin taraf olduğu davaların durdurulması sona erdirilerek devam olunması, akabinde çekişmeli hakkın eğer mümkünse bu hâliyle satılarak tasfiye edilmesi gerekmektedir¹²⁵. Öte yandan doktrinde, basit tasfiye usulünde müflisin taraf olduğu davaların, iflâs dairesinin sıra cetveli düzenlediği tarihe kadar durmasının yerinde olacağı; nitekim sıra cetveli düzenlenmeden duran davaya devam edilmesi gerekip gerekmeyeceğinin anlaşılamayacağı belirtilmektedir¹²⁶.

İflâsın açılmasıyla duran davalardan biri de istihkak davasıdır¹²⁷. Nitekim istihkak davası da niteliği itibarıyla masaya ilişkin hakları ilgilendiren bir davadır. Ancak belirtmek gerekir ki icra mahkemesinde açılan istihkak davaları, hem basit yargılama usulüne tâbi olduğundan hem de İİK m. 18 hükmü gereği acele görülmesi gereken davalardandır¹²⁸. Dolayısıyla bu kapsamdaki istihkak davaları, geçici olarak hemen iflâs dairesi tarafından temsil olunur. İflâsın açılmasıyla birlikte iflâs dairesinin tuttuğu deftere göre masada sadece istihkak davasına konu mal varsa ve kıymet takdirine göre malın değeri en az basit tasfiye masraflarını karşılayacak miktarda ise istihkak davası sonuçlanmadan tasfiyenin tatiline karar verilemez¹²⁹. Bu bağlamda söz konusu malın basit tasfiyeyi dahi karşılamayacağı anlaşıyorsa tasfiyenin tatiline karar verilmelidir. Basit tasfiye masrafını karşılayacağı anlaşılan mal hakkındaki davanın takibi, iflâs dairesi tarafından isteyen alacaklılara devrolunmalıdır.

¹²⁴ Belgesay (n 2) 86.

¹²⁵ ibid 86.

¹²⁶ Kuru, '1993' (n 113) 2907; Oskay ve diğerleri (n 38) 5035.

¹²⁷ *Berkin*, müflisin, üçüncü kişinin tasarruf etmek üzere olduğu mallarına ilişkin mülkiyet hakkını tespit ettirmek için açtığı davaların, iflâsın açılmasıyla durmayacağını belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. *Berkin* (n 8) 256.

¹²⁸ Kuru, '1993' (n 113) 2896; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E 2007/21-111 K. 2007/109, 7.3.2007, <www.kazanci.com> Erişim Tarihi: 25.11.2021.

¹²⁹ "...Daire'nin 21.03.2018 tarih 2015/18073 Esas-2018-9748 Karar sayılı geri çevirme ilamı üzerine dosyaya eklenen borçlu şirkete ait ticaret sicil kayıtlarına göre, 18.11.2015 tarihinde Karşıyaka 2. İcra Dairesi'nin 2015/1 iflâs sayılı dosyasından "Müflis borçlunun masaya ait hiç bir malı bulunmadığından tasfiyenin tatiline karar verilmiştir. Alacaklılar tarafından iflâsa ilişkin işlemlerin yürütülmesi istenmediği takdirde iflâsın kapatılacağı tebliğ olunur" şeklinde ilan yapıldığı anlaşılmıştır...Bu sebeple; Mahkemece verildiği anlaşılan iflâs kararının aşaması belirlenerek gelmiş olduğu durum dikkate alınmak suretiyle istihkak davası hakkında bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamış, bu nedenle hükmün bozulmasına karar vermek gerekmiştir...", Yargıtay 8 HD, E 2018/11914 K 2018/15403, 10.09.2018 <<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb>> Erişim Tarihi: 27.11.2021. Karş. Uhlenbruck, Hirte ve Vallender (n 20) § 26 N. 13; Schmidt (n 20) § 26 N. 10.

Hiçbir alacaklı takibi devam ettirmek istemiyor veya alacaklılar dava takip yetkisi devri için şartları taşıyorsa söz konusu mal, mümkünse çekişmeli olarak satışa çıkarılır ve alacaklılar bu suretle tatmin edilir. Eğer alacaklılardan biri davanın takibini üzerine almış veya adi tasfiye sonucunda iflâs idaresi davayı devam ettirmiş ve dava kaybedilmişse mal üçüncü kişiye verilir. Böylece istihkak davası sonucu masadan çıkarılan malla birlikte masada hiçbir mal bulunmaması dolayısıyla tasfiyenin tatiline karar verilir¹³⁰.

Müflisin malvarlığında bulunmayan ancak tasarrufun iptali davasına konu olmuş bir mal hakkındaki dava, iflâsın açılmasıyla durmaz. Nitekim tasarrufun iptali davaları adli tatilde görülme dahi hem basit yargılama usulüne tâbi olduğundan hem de niteliği gereği acele davalardan sayılmalıdır¹³¹. Zira tasarrufun iptali davası, İİK hükümlerinde düzenlenen, oldukça hızlı bir şekilde yürütülmesi amaçlandığından basit yargılama usulüne tâbi kılınan, dolayısıyla acele sonuçlandırılması gereken bir davadır; genel mahkemelerde görülmesi bu hususta bir farklılık yaratmaz. Ancak Yargıtay, güncel tarihli kararlarında tasarrufun iptali davalarında da acele olup olmama hâlinin somut olayın özelliğine göre değerlendirilmesi gerektiğine hükmetmektedir¹³².

Müflisin açmış olduğu veya kendisine karşı açılan tasarrufun iptali davası, iflâsın açılmasıyla durmadığından ve müflisin tasarruf yetkisi de kısıtlandığından dava, iflâs idaresi oluşturuluncaya kadar iflâs dairesi tarafından yürütülmelidir. Masada bulunan veya masaya girmesi beklenen tek mal, iptal davasına konu malsa ve bu malın basit tasfiye masraflarını dahi karşılayamayacağı anlaşıyorsa iflâs dairesi, tasfiyenin tatiline karar vermelidir. İflâs açıldıktan sonra müflise karşı açılan tasarrufun iptali davasına münferit alacaklı devam edemez; bu andan itibaren iptal davasını takip yetkisi iflâs masasına ait olur¹³³. Bu bağlamda masa, tasarrufun iptali davasını takip etme yetkisine sahipse ve söz konusu malın kıymeti de en az basit tasfiye masraflarını karşılayacak değerde ise hiçbir mal bulunmama şartı gerçekleşmemektedir¹³⁴. Nitekim

¹³⁰ Ansay (n 45) 270; Üstündağ (n 6) 135, dn. 114b; Oskay ve diğerleri (n 38) 5028; Stürner, Eidenmüller ve Schoppmeyer (n 18) § 26 N. 21.

¹³¹ Tasarrufun iptali davasının acele davalardan olduğu hakkında bkz. Yargıtay 15 HD, E 2006/7005 K. 2006/7169, 7.12.2006. Tasarrufun iptali davasının adli tatilde görülemeyeceği hakkında bkz. Yargıtay 17 HD, E 2014/20994 K 2016/6940, 7.6.2016; Yargıtay 17 HD, E 2014/19310 K 2015/2984, 19.2.2015, <www.kazanci.com> Erişim Tarihi: 26.11.2021.

¹³² "...Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir... Bu durumda, mahkemece, bir ara kararı ile davanın ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraki bir tarihe kadar durmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği...", Yargıtay 17 HD, E 2020/3268 K 2021/3026, 22.3.2021. Aynı yönde bkz. Yargıtay 17 HD, E 2019/6006 K. 2020/6484, 4.11.2020; Yargıtay 17 HD, E 2019/4330 K 2020/7034, 12.11.2020; Yargıtay 17 HD, E 2018/5039 K 2020/6154, 26.10.2020, <www.kazanci.com> Erişim Tarihi: 25.11.2020.

¹³³ Belgesay (n 2) 158; Umar (n 57) 44.

¹³⁴ Üstündağ (n 6) 135, dn. 114b.

Yargıtay, bir kararında, masaya ait mala ilişkin tasarrufun iptali davasının derdest olması hâlinde, bu davanın sonuçlanması beklenmeden tasfiyenin tatiline karar verilemeyeceğini belirtmektedir¹³⁵. Ancak davacı sıfatıyla açılan veyahut devam edilen iptal davalarının reddedilmesi hâlinde geride hiçbir mal bulunmuyorsa tasfiyenin tatiline karar vermek gerekmektedir¹³⁶.

Kural olarak iflâsın açılmasından önce dava açılan veya iddia olunan tasarrufun iptali konusu mal hakkında, iflâs idaresince davaya devam olunmamış veya yürütülmemiş, münferiden alacaklılara da dava hakkı devredilmemişse iflâs kapandıktan sonra artık iptal davası açılmaz¹³⁷. Ancak malvarlığının bulunmaması sebebiyle tasfiyenin tatiline karar verilmesi hâlinde, iflâstan önce iptal davası açan alacaklının aynı davayı kaldığı yerden devam ettirebilmesi gerekir¹³⁸. Nitekim sırf İİK m. 245 hükmü gereği kendisine dava hakkı devredilsin diye bu alacaklıya karşı, tasfiyenin tatiline engel olacak masrafları peşinen vermesi şartını ileri sürmek, hakkaniyete aykırı bir durum oluşturduğu gibi takip ekonomisine de aykırıdır¹³⁹.

Doktrinde tasfiyenin tatili hâlinde iflâsın açılmasıyla duran hukuk davalarının, iflâsın kapanmasına kadar durması gerektiği belirtilmektedir¹⁴⁰. Nitekim ilanda belirtilen süre içerisinde alacaklıların tasfiyenin devamını istemeleri hâlinde tasfiye, basit veya adi tasfiye usulünce yürütülür. Hiçbir alacaklı tasfiyenin devamını istemediği takdirde iflâsın kapatılmasıyla hukuk davalarına kaldıkları yerden devam edilir¹⁴¹. Durma süresi içinde zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez¹⁴² (Karş. İİK m. 194/II).

¹³⁵ “...Davacı ... müflis şirket hakkında İİK’nın 217. maddesine göre tasfiyenin tatiline karar verildiğini ... iflâsın İcra İflâs Kanunu’nun 254. maddesi uyarınca kapatılmasına karar verilmesini talep etmiştir... Mahkemece, ... iflâsın kapatılması şartlarının gerçekleştiği gerekçesiyle müflis şirketin iflâsının kapatılmasına karar verilmiştir. İflâs tasfiyesinin bitmiş sayılabilmesi ve iflâsın kapanmasının istenebilmesi için alacaklıların İİK’nın 245. maddesine göre takip ettikleri davaların da sonuçlanmış olması gerekir. Ancak bu davalar kazanılsa bile masaya bir şey girmeyeceği açıkça anlaşılmakta ise iflâs idaresi bunu son raporunda belirterek Ticaret Mahkemesinden iflâsın kapatılmasına karar verilmesini isteyebilir. Somut olayda alacaklı müdahil ... Bankasının açtığı tasarrufun iptali davası derdest olup bu davanın sonuçlanması hâlinde banka alacağını aldıktan sonra masaya kalacak parada bulunabilir. Bu husus araştırılarak ... Bankası alacağı ile tasarrufun iptali istenen taşınmazın değeri nazara alınarak yukarıdaki ilke çerçevesinde karar verilmesi gerekirken...”, Yargıtay 23 HD, E 2016/8296 K 2019/4508, 04.11.2019 <<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb>> Erişim Tarihi: 25.11.2021.

¹³⁶ Berkin (n 8) 307.

¹³⁷ Ansay (n 45) 331.

¹³⁸ Umar (n 57) 47.

¹³⁹ ibid 47.

¹⁴⁰ Kuru, ‘1993’ (n 113) 2907.

¹⁴¹ ibid 2907-2908; Kuru ‘2013’ (n 38) 1288; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2586; Yargıtay 15 HD, E 1974/397 K 1974/501, 30.5.1974 (*Ulukapı* (n 8) 449-450, dn. 638).

¹⁴² Kuru, ‘1993’ (n 113) 2907; Kuru ‘1997’ (n 38) 3135.

D. Borç Ödemeden Aciz Belgesi Bakımından Sonuçları

İflâs tasfiyesinin son aşaması olan paraların dağıtılmasından sonra tıpkı cüzi icrada olduğu gibi (İİK m. 105, 143) alacaklarını kısmen veya tamamen alamayan iflâs alacaklılarına, borç ödemeden aciz belgesi verilir (İİK m. 251). İflâs tasfiyesinin sonunda borç ödemeden aciz belgesinin verilmesi için belli aşamalardan geçilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda öncelikle paraların “kesin” olarak dağıtılması şarttır¹⁴³. Dolayısıyla geçici dağıtımlarda (İİK m. 252) aciz belgesi verilmez¹⁴⁴. Söz konusu dağıtım işlemi, sıra cetvelinin kesinleşmesi üzerine yapılan pay cetveli uyarınca yapılmaktadır (İİK m. 247). Bu bağlamda masaya kaydedilmiş bulunan alacaklar için sıra cetveli ve pay cetveli düzenlenmeden borç ödemeden aciz belgesinin verilmesi de söz konusu değildir¹⁴⁵.

Tasfiyenin tatili, henüz defterin tutulmasından hemen sonra gerçekleşen, masada hiçbir mal bulunmaması sebebiyle ne ilk alacaklılar toplantısının ne de iflâs idaresinin oluşmadığı bir hâldir. Öte yandan masada hiçbir malın bulunmaması nedeniyle alacaklılara yönelik sıra ve pay cetvelinin düzenlenmesi de gereksizdir. Bu itibarla doktrinde, tasfiyenin tatil edilmesi hâlinde bir tasfiye söz konusu olmadığından alacaklılara borç ödemeden aciz belgesinin verilemeyeceği¹⁴⁶; bununla birlikte iflâs davası açmış ve borçluyu iflâs ettirmiş alacaklının alacağı, asliye ticaret mahkemesince tespit edilmiş olduğundan bu alacaklıya borç ödemeden aciz belgesinin verileceği belirtilmektedir¹⁴⁷. Ancak Yargıtay, eski tarihli bir kararında, masada hiçbir mal bulunmaması dolayısıyla müflisin aczinin açık olduğu, masaya

¹⁴³ Selçuk Öztekin, *İcra ve İflâs Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası*, (Alfa 1994) 108.

¹⁴⁴ ibid 108.

¹⁴⁵ ibid 108-111.

¹⁴⁶ Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 16; Üstündağ (n 6) 136; Kuru ‘1997’ (n 38) 3133; Öztekin (n 143) 108; Altay (n 38) 1264; Oskay ve diğerleri (n 38) 5028; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2586; Ulukapı (n 8) 449; Stocker (n 3) 183; Lorandi, ‘2018’ (n 101) 58.

¹⁴⁷ Kuru ‘1997’ (n 38) 3134; Oskay ve diğerleri (n 38) 5028; Ulukapı (n 8) 449. Aynı yönde bkz. Yargıtay 23 HD, E 2016/2554 K 2017/2226, 19.9.2017, <<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb>> Erişim Tarihi: 27.11.2021; İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesi, E 2021/671 K 2021/791, 09.11.2021. Öztekin, iflâs davası açmış alacaklının alacağının, ancak borçlunun iflâs ödeme emrine itiraz ederek mahkemenin işin esasına girerek alacak hakkında tahkikat yapılmışsa söz konusu alacağın varlığı tespit edilmiş olduğundan iflâs davası açan alacaklıya aciz belgesinin verileceğini belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. Öztekin (n 143) 109. Öztekin ile aynı yönde bkz. “...İİK.m.217 hükmü gereğince tasfiyenin tatiline karar verildiği için ve tasfiyenin devamı için gerekli masrafların da ilana ve muhtıraya rağmen yatırılmadığı için iflâs dosyasında yapılacak başkaca tasfiye işlemi olmadığını, müflis şirket aciz sebebiyle kendi iflâsını mahkemeden doğrudan istemiş olduğundan inceleme konusu olayda alacak mahkeme kararı ile sabit olan alacaklı da bulunmadığı için iflâs dosyasında icra ve iflâs müdürlüğü tarafından aciz vesikası da düzenlenmediği...”, Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi, E 2021/175 K. 2021/571, <<https://emsal.uyap.gov.tr/BilgiBankasiIstemciWeb>> Erişim Tarihi: 9.12.2021.

kaydedilmemiş alacaklar için dahi aciz belgesi verilmesinin icap ettiğini belirtilerek tasfiyenin tatili hâlinde borç ödemeden aciz belgesi düzenlenmesi gerektiğine işaret etmektedir¹⁴⁸. Yüksek mahkeme, yeni tarihli kararlarında da bu görüşünü sürdürmektedir¹⁴⁹. Belirtmek gerekir ki Yargıtay'ın bu görüşü iki noktada hatalıdır. Birincisi iflâsta borç ödemeden aciz belgesi, alacağını masaya yazdırmış olan alacaklılara verilmektedir. Mahiyeti gereği tasfiyenin tatilinden önce bir sıra cetveli düzenlenmesi söz konusu değildir. Öte yandan İİK m. 253 hükmü gereği masaya kaydedilmemiş alacaklılara, aciz belgesi verilen alacaklılar hakkındaki hükümler uygulanmaktadır. Dolayısıyla masaya kaydedilmemiş alacaklılara aciz belgesinin verilmeyeceği açıkça hüküm altına alınmıştır¹⁵⁰. Bu noktada ikinci husus, aciz belgesinin mahiyetiyle ilgilidir. Nitekim borç ödemeden aciz belgesi, borçlunun aciz hâlinin bir delili olmakla birlikte esas sonuçlarını alacaklı bakımından doğurmaktadır. Zira aciz belgesi, borçlunun alacaklısına karşı olan aciz hâlini tevsik etmektedir; yoksa herkesin, borçluya karşı alacağını ileri sürebileceği bir hakkı tespit belgesi niteliğinde değildir. Dolayısıyla aciz belgesi, belli kıstaslar altında alacağı tespit edilmiş alacaklıya verilen bir belgedir. Bu minvalde tasfiyenin tatili dolayısıyla alacağı saptanmamış kimselere borç ödemeden aciz belgesi verilmesi hukuka aykırıdır.

Tasfiyenin tatili sonrası iflâsın kapanmasında bir tasfiyenin söz konusu olmaması dolayısıyla alacaklılara bir aciz belgesi verilmeyeceğinden müflis,

¹⁴⁸ "... Müflisin masaya girebilecek hiçbir malı bulunmadığı için iflâs dairesi tasfiyeyi tatil etmiş ve müteakiben mahkemece iflâs kapatılmış ve binnetice alacaklılardan hiçbiri haklarını tahsil edememişlerdir. Bu durum müflisin borç ödemekte aczinin bir delilidir. Evvelce kaydedilmemiş alacaklar için dahi masaya kaydedilenler gibi aciz vesikası verilmesi İ.İ.K'nun 253 üncü maddesi hükmü iktizasıdır. İflâs memurunun bu durumu göz önünde tutmayarak 31.5.1967 tarihli kararla ve (evvelce müracaat edilmediğinden bahisle) aciz vesikası talebini red etmiş ve bu noktaya ilişkin şikayetin mercice kabul edilmemiş oluşu kanuna aykırıdır..."", Yargıtay İcra ve İflâs Dairesi, E 1967/9349 K 1967/10109, 14.11.1967, [G. Karayazgan ve B. Varol, *Tatbiki İcra ve İflâs Hukuku ve En Son İçtihatlar*, İstanbul, 1971, 326'dan naklen Kuru '1997' (n 38) 3133].

¹⁴⁹ "...İflâsın kapatılması talebinde bulunan, ... Asliye Ticaret Mahkemesince verilen iflâs kararının kesinleştiğini, masada paraya çevrilecek mal ve hak bulunmadığını, müflisin adresinde bulunmadığına ilişkin tutanak düzenlendiğini, müflisin mal varlığının bulunmaması nedeniyle İİK'nun 217. maddesi uyarınca tasfiyenin tatiline karar verilerek kararın ilan edilmesine rağmen süresi içinde tasfiyenin devamının istenmediğini, başvuran alacaklılara borç ödemeden aciz vesikası verildiğini ileri sürerek, iflâsın kapatılmasına karar verilmesini talep etmiştir. Mahkemece, İİK'nun 254.maddesindeki yasal koşulların oluştuğu gerekçesiyle iflâsın kapatılmasına karar verilmiştir...temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...", Yargıtay 23 HD, E 2012/1200, K 2012/3283, 03.05.2012, <<https://emsal.uyap.gov.tr/BilgiBankasiIstemciWeb>> Erişim Tarihi: 9.12.2021. Aynı yönde bkz. Yargıtay 23 HD, E 2016/8296, K 2019/4508, 4.11.2019; Yargıtay 23 HD, E 2016/3538 K 2017/1436, 15.5.2017, <www.kazanci.com> Erişim Tarihi: 25.11.2021.

¹⁵⁰ Öztekin (n 143) 109; Kuru '1997' (n 38) 3348, dn. 4.

kendisine yönelik yeni takiplere karşı yeni mal iktisap etmediği itirazında (İİK m. 251/II) bulunamaz¹⁵¹. Nitekim yeni mal iktisap edilmediği itirazı, borç ödemeden aciz belgesine sahip alacaklıya karşı müflisin bir savunma aracıdır¹⁵².

Nihayetinde bu noktada, tasfiyenin tatili sonucunda iflâsın kapatılmasından sonra müflisin yeni mal edinmesine değinmek gerekmektedir. İflâsın kapatılmasından sonra müflis, yeni mal (ve/veya hak) edinebilir. Olağan iflâsın kapatılmasından sonra müflis yeni mal iktisap ederse bu mal, masaya ait olmayacağından bu hâlde İİK m. 255 hükmü uygulanamayacaktır. Nitekim İİK m. 255 hükmünün uygulanması için iflâsın açılmasıyla kapanması arasındaki sürede masaya ait olan bir malın tasfiyeye dâhil edilmemesi söz konusu olmalıdır. Ancak her ne kadar İİK m. 255 hükmü uygulanmasa da alacaklılar bundan zarar görmemektedirler. Keza müflis yeni mal iktisap ederse alacaklı, bu yönde bir itirazı defederek takip yapabilir (İİK m. 251/II). Öte yandan herhangi bir alacaklının söz konusu takibi kesinleşmiş ve mal haczedilmişse diğer iflâs alacaklıları ellerindeki aciz belgesine dayanarak bu hacze iştirak edebilir¹⁵³. Tasfiyenin tatili sonucu iflâsın kapatılmasından sonra ise herhangi bir alacaklı, müflise karşı takip talebinde bulunabilir ve müflis, kapanmadan sonra yeni mal edinmişse bu mallarına haciz koydurabilir. Ancak bu hâlde diğer iflâs alacaklıları, ellerinde bir aciz belgesi bulunmadığından söz konusu hacze iştirak edemezler. Bu bağlamda belli bir masraf ve zaman harcamış iflâs başvurusunda bulunan alacaklıya borç ödemeden aciz belgesi verilerek tasfiyenin tatili olgusunun onun aleyhine sonuçlar doğurması engellenmektedir. Zira iflâs başvurusunda bulunmuş alacaklı, elinde aciz belgesi olduğundan diğer alacaklıların hacizlerine iştirak edebilir.

E. Tasfiyenin Tatili Kararından Sonra Masaya Ait Malların Bulunması

İflâsın açılması ve tasfiye sürecinden sonra iflâs idaresi veya iflâs dairesinin asliye ticaret mahkemesine son raporu vermesi ve mahkemenin tasfiyenin bittiğine kanaat getirmesi üzerine iflâsın kapanması kararı verilir (İİK m. 254). Ancak iflâsın kapanmasından sonra dahi esasen masaya dâhil olan (İİK m. 184) fakat müflisin, alacaklılardan kaçırma kastıyla¹⁵⁴ veyahut herhangi bir sebeple söz gelimi şartın gerçekleşmeyeceği kesin olarak anlaşılan alacaklar

¹⁵¹ Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 16; Stocker (n 3) 183-184; Belgesay (n 2) 146; Kuru '1997' (n 38) 3133, dn. 10, 3135; Kuru '2013' (n 38) 1288; Altay (n 38) 1264; Arslan ve diğerleri (n 8) 495; Lorandi, '2018' (n 101) 66.

¹⁵² Yeni mal iktisap etmediği itirazıyla, tasfiye sonrasında tüm malvarlığı dağıtılmış müflisin kendi ekonomik durumunu yeniden kurabilmesi amacıyla tasfiye sonrasındaki takiplere bir sınır getirilmekte ve böylece müflise âdeta bir süre verilmektedir. Bu konu hakkında bkz. Öztekin (n 143) 127-128; Belgesay (n 2) 145; Üstündağ (n 6) 205-206.

¹⁵³ Öztekin (n 143) 121; Kuru '1997' (n 38) 3346.

¹⁵⁴ Serdar Kale, 'İflâs Kapandıktan Sonra Borçluya Ait Yeni Mal Bulunması (İİK m. 255)' (2015) 2 (1) İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 134.

dolayısıyla¹⁵⁵ tasfiye dışında kalan mallar söz konusu olabilir. İşte bu hâlde İİK m. 255 hükmü uygulama alanı bulmaktadır. Nitekim hükme göre iflâsın kapanmasından sonra tasfiye dışı kalmış ancak masaya dâhil olan yeni keşfedilmiş¹⁵⁶ bir mal bulunduğu takdirde iflâs dairesi, bu mala el koyup satarak elde edilen bedeli alacaklılara, kesinleşmiş sıra cetveli¹⁵⁷ ve pay cetveline¹⁵⁸ göre dağıtır. İİK m. 255 hükmü, malların satışı ve alacaklılara dağıtımını konusunda iflâs dairesini tam olarak yetkilendirmiştir. Nitekim hükümdeki “*başkaca bir merasime hacet kalmaksızın*” ifadesi gereği iflâs dairesi, hiçbir şekil veyahut izin gibi şartlar söz konusu olmadan satış ve dağıtım işlemini gerçekleştirebilir¹⁵⁹. Öte yandan bu hususta belli bir süre sınırı da yoktur¹⁶⁰. Eş söyleyişle masaya ait olma koşulu sağlandıktan sonra her zaman satış ve dağıtım işlemi gerçekleştirilebilir.

İcra ve İflâs Kanunu m. 255/III hükmüne göre iflâs kapandıktan sonra tasfiye sürecinde değerlendirilmeyen ancak masaya ait olan müflise ait şüpheli (çekişmeli) bir hakkın bulunması hâlinde iflâs dairesi, şüpheli hakkın varlığını alacaklılara ilan veya mektupla bildirir. Hükümün devamında söz konusu şüpheli haklar hakkında İİK m. 245 hükmünün uygulanacağı belirtilmektedir. Bu bağlamda şüpheli hakkın masaya dâhili için dava açmak veya takipte bulunmak isteyen alacaklılara, iflâs dairesince, söz konusu şüpheli hakkın takibi yetkisi verilmelidir¹⁶¹.

Tasfiyenin tatili sonucu kapanan iflâs tasfiyesinde bir tasfiye söz konusu olmadığından, sıra veya pay cetveli hazırlanmaz. Dolayısıyla alacaklar

¹⁵⁵ Berkin (n 8) 265, 271, 380; Postacıoğlu (n 8) 144-145.

¹⁵⁶ Üstündağ (n 6) 215; Kale, ‘2015’ (n 153) 136. Yeni keşfetme olgusuna, tasfiye sürecinde değersiz kabul edilerek tasfiyeye kabul edilmeyen ancak daha sonra önemli ölçüde değerli olduğu keşfedilen mallar da dâhildir. Bu konu hakkında bkz. Lorandi, ‘2018’ (n 101) 60; Kale, ‘2015’ (n 153) 138. Öte yandan “*yeni*” ifadesinden, söz konusu malın varlığının iflâs dairesince bilinmemesi veya bilinmesinin gerekmemesi olarak anlaşılmaması gerektiği hakkında bkz. Stocker (n 3) 186-187.

¹⁵⁷ Üstündağ (n 6) 217.

¹⁵⁸ Kale, ‘2015’ (n 154) 138.

¹⁵⁹ ibid 138.

¹⁶⁰ ibid 135-136; Lorandi, ‘2018’ (n 101) 61.

¹⁶¹ Söz gelimi yeni keşfedilen malın müflis tarafından satılması hâlinde açılacak tasarrufun iptali davaları hakkında bkz. Stocker (n 3) 188. Kale, alacaklılar, şüpheli hakkı takip etmek istediği takdirde iflâs dairesinin, alacaklıların talimatlarıyla hareket edeceğini yani takip veya davanın iflâs dairesince yürütüleceğini belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. Kale, ‘2015’ (n 154) 140. Ancak Erdönmez, söz konusu hâlde iflâs müdürünün, bu konuda bir karar alabilmek için alacaklıları toplantıya çağırması ve bu toplantıda da şüpheli hakkın takibini devralmak isteyen alacaklının bulunup bulunmadığını saptaması gerektiğini belirtmektedir. Öte yandan yazar, alacaklıların toplantı masraflarını ödemeye yanaşmaması hâlinde sirküler yoluyla da bu hususta karar alınabileceğini ifade etmektedir. Bu hususta bkz. Erdönmez (n 6) 69.

hakkında detaylı bir inceleme de yapılamaz¹⁶². Bu bağlamda tasfiyenin tatili sonucu kapanmadan sonra masaya ait yeni bir malın bulunması hâlinde İİK m. 255 hükmü uygulama alanı bulamaz¹⁶³. Bu hâlde tasfiye tamamlanmamış olduğundan, yeni bulunan malın (mal rehinli ise rehin hakkının ihtiva ettiği bedelden geriye kalan miktarın) en azından basit tasfiye masraflarını karşılayacağı anlaşılırsa¹⁶⁴ iflâs dairesinin talebi üzerine asliye ticaret mahkemesi, iflâsın kapanması kararını kaldırmalıdır¹⁶⁵. Nitekim Yargıtay da bu yönde kararlar vermektedir¹⁶⁶. Keza iflâsın açılıp kapanmasına karar vermeye yetkili olan asliye ticaret mahkemesinin kararı olmadan, iflâs dairesinin kararıyla, kapatılmış iflâs tasfiyesine devam etmek mümkün değildir. Ancak henüz iflâsın kapanmasına karar verilmemişse iflâs dairesi, tasfiyenin tatili kararını kaldırıp tasfiyeye devam edebilir¹⁶⁷.

İflâsın kapanması kararının kaldırılması üzerine iflâs dairesi, söz konusu malın değerine göre adi veya basit tasfiye usulünü işletir¹⁶⁸. Bu bağlamda malın değeri, adi tasfiye masraflarını karşılamıyorsa iflâs dairesi, basit tasfiye usulünün uygulanmasına karar verir.

Son olarak değinmek gerekir ki tasfiyenin tatili sonucu iflâsın kapanmasından sonra alacaklıların müflisi takibi neticesinde, müflisin masaya ait olduğu

¹⁶² Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 12.

¹⁶³ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 4; Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 12; Stocker (n 3) 186; Ansay (n 45) 270; Kuru ‘1997’ (n 38) 3134; Altay (n 38) 1264; Üstündağ (n 6) 136; Kale, ‘2015’ (n 154) 135.

¹⁶⁴ Lorandi, ‘2018’ (n 101) 61.

¹⁶⁵ Jaeger ve diğerleri (n 37) Art. 230 N. 4; Staehelin, Bauer ve Staehelin (n 1) Art. 230 N. 12; Stocker (n 3) 186; Üstündağ (n 6) 136; Kuru ‘2013’ (n 38) 1287; Altay (n 38) 1264; Oskay ve diğerleri (n 38) 5028; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2585; Ulukapı (n 8) 450; Lorandi, ‘2018’ (n 101) 59.

¹⁶⁶ “...Tasfiyenin tatili nedeniyle iflâsın kapatılması kararı verildikten sonra masaya ait malların bulunduğunu ve bunların satış bedelinin tasfiye masraflarını karşılayacağını anlaşılmaması hâlinde iflâs dairesi Ticaret Mahkemesinden iflâsın kapanması hakkındaki kararın kaldırılmasını ister...”, Yargıtay 19 HD, E 2005/8137, K 8137/10472, 20.10.2005, <www.legalbank.net> Erişim Tarihi: 27.11.2021; “Tasfiyenin tatili nedeniyle iflâsın kapanmasına karar verildikten sonra masaya ait mal veya alacağın bulunduğu anlaşılmaması hâlinde iflâs dairesi, iflâsın kapanmasına karar veren mahkemeden iflâsın kapanması hakkındaki kararın kaldırılmasını ve tasfiyenin devam edilmesini ister...Somut olayda iflâs dairesi, satış vaadi sözleşmesi nedeniyle masanın alacağı bulunduğunu belirterek iflâsın kapanması hakkındaki kararın kaldırılarak tasfiyenin devamını istemiştir. Talep yasal düzenlemeye uygun olup mahkemece yukarıda açıklanan nedenler gözetilerek yazılı şekilde karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır...”, Yargıtay 9 HD, E 2004/12685 K 2004/2162, 3.3.2005, (Oskay ve diğerleri (n 42) 5029-5030).

¹⁶⁷ Stocker (n 3) 186; Kuru ‘1997’ (n 38) 3134; Kuru ‘2013’ (n 38) 1287; Uyar, Uyar ve Uyar (n 8) 2585.

¹⁶⁸ Ansay (n 45) 270. İsviçre’de hangi tasfiye usulünün uygulanacağına iflâsı yeniden açan mahkeme karar verir. Bu konu hakkında bkz. Lorandi, ‘2018’ (n 101) 62.

keşfedilen mallarının haczedilmesi hâlinde diğer alacaklılar, haczedilen malın satışına kadar (Karş. İİK m. 186) kapatma kararının kaldırılmasını isteyerek iflâs tasfiyesine devam edebilirler¹⁶⁹. Bu hâlde haczedilen mallar, masaya dâhil edileceğinden söz konusu takipler de ortadan kalkacaktır (Karş. İİK m. 193)¹⁷⁰. Öte yandan yeni bulunan malın mülkiyetinin çekişmeli olması durumunda niteliği gereği İİK m. 255/III hükmü kıyasen uygulanabilir. Bu hâlde iflâsın kapanması kararı kaldırılarak İİK m. 245'teki prosedür işletilmeli; hakkın takibini isteyen alacaklıya dava takip yetkisi devredilmelidir¹⁷¹.

SONUÇ

Tasfiyenin tatili kurumu, masada alacaklıları tatmin edecek mal bulunmaması hâlinde dahi tasfiyenin devam etmesine hizmet eder. Nitekim tasfiyenin tatili kurumu olmasaydı, masada hiçbir mal bulunmaması sebebiyle doğrudan iflâsın kapatılması gerekecekti. Ancak iflâsın, borçlunun mallarının alacaklıların yönetimi altındaki tasfiyesi olduğu göz önüne alındığında, alacaklıların bu yöndeki iradeleri değerlendirilmeksizin iflâsın kapanması, iflâs hukukunun amacıyla bağdaşmaz. Bu bağlamda tasfiyenin tatiliyle bir ilan yapılarak belli bir süre içinde gerekli şartları sağlaması koşuluyla alacaklılara, tasfiyenin devamını sağlama imkânı tanınmalıdır. Dolayısıyla İİK'da tasfiyenin tatili hükmünün yer alması isabetlidir.

Tasfiyenin tatili, masada haczi kabil hiçbir mal bulunmaması durumunu içerdüğinden, iflâs kararının tebliği sonrasında defter tutulması aşamasından sonra vuku bulmaktadır. Dolayısıyla tasfiye usulünü belirlemekle görevli iflâs dairesi, bu aşamada tek yetkili organdır. İflâs hukukunda kural adi tasfiyedir.

¹⁶⁹ Altay (n 38) 1264.

¹⁷⁰ ibid 1264.

¹⁷¹ *Stocker*, yeni mal keşfedildiği talebi üzerine söz konusu talebin bir varsayıma dayanması dolayısıyla SchKG m. 230/II (İİK m. 217) gereği alacaklının tasfiye masraflarını ödemesi gerektiğini belirtmektedir. Bu konu hakkında bkz. *Stocker* (n 3) 187. Aynı yönde bkz. Altay (n 38) 1264-1265. *Lorandi* de tasfiyenin kaldırılmasını isteyen alacaklının masrafları ödemesi gerektiğini belirtmektedir. Ancak bununla birlikte yazar, alacaklının, söz konusu masraflardan kurtulabilmesi için gerekli delillerle birlikte iflâs mahkemesine değil iflâs dairesine başvurması gerektiğine işaret etmektedir. Böylece iflâs dairesi, yeni bir mal bulunduğunu gösteren güçlü delil ve emareler dolayısıyla iflâsın kaldırılmasını istemek zorunda olduğundan alacaklı, iflâsın kaldırılmasını isteyen taraf konumunda olmayacaktır. Bu konu hakkında bkz. *Lorandi*, '2018' (n 101) 59. Kanımızca çekişmeli de olsa masaya ait bir mal bulunması hâlinde gerek iflâs dairesi gerek asliye ticaret mahkemesi, iflâsın kapanması kararının kaldırılması için masraf ödenmesi gibi bir şart koşamaz. Zira burada İİK m. 217 hükmünde belirtilen, alacaklının, tasfiyenin devamı için bir masraf ödemesi durumuyla bağdaşan bir hâl bulunmamaktadır. Nitekim iflâs dairesi, çekişmeli hakkı içeren malın satış bedeli, tasfiye masraflarını karşılıyorsa kapatma kararının kaldırılmasını istemek zorundadır. Öte yandan istekli alacaklıya çekişmeli hakkın takibi devredildiğinden bu aşamada fiilen bir tasfiye de söz konusu değildir.

Zira tasfiye, iflâs idaresi ve alacaklılar toplantısı organları aracılığıyla gerçekleştirilir. Ancak adi tasfiye masraflarının masa mallarının değerini aşması durumunda söz konusu organları oluşturma anı anlamsızlığını törpülemek için kanun koyucu, sadece iflâs dairesinin yetkili olacağı basit tasfiye usulünü öngörmektedir. Nitekim alacaklıların toplanması ve iflâs idaresinin oluşturulması oldukça emek ve masraf gerektirmektedir. Mahiyeti gereği tasfiyenin tatilinde tıpkı basit tasfiyede olduğu gibi iflâs idaresi ve alacaklılar toplantısı bulunmamaktadır. Tasfiyenin tatili aşamasında tek yetkili organ iflâs dairesidir. Bu itibarla tasfiyenin tatili aşamasında masaya ait mal hakkındaki iş ve işlemlerde iflâs dairesinin yetkisi, basit tasfiyedeki iflâs dairesinin yetkisine kıyasen uygulanmak durumundadır. İİK m. 218’de düzenlenen basit tasfiye usulünde ise iflâs dairesinin görev ve yetkisi oldukça kısıtlı ve dar kapsamda ele alınmıştır. Bu bağlamda kanımızca, gerek tasfiyenin tatilinde gerek basit tasfiyede meydana gelmesi muhtemel sorunların engellenmesi için kanun koyucunun, basit tasfiye usulünde iflâs dairesinin görev ve yetkisini, tıpkı adi tasfiyede iflâs idaresi ve alacaklılar toplantısının görev ve yetkisini ele aldığı gibi ayrıntılı olarak düzenlemelidir. Bu suretle tasfiyenin tatili durumunda iflâs dairesinin görev ve yetkileri, basit tasfiyeye kıyasen uygulanabilecek ve olası sorunların önüne geçilebilecektir.

KAYNAKÇA

Akil C, ‘Alman Aciz Kanunu’nun Bakiye Borçtan Kurtulma Prosedürü ve Tüketici Aczine İlişkin Hükümleri’ (2012) 61 (3) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1207-1221.

Altay S, *Türk İflâs Hukuku*, (Vedat 2004).

Ansary SŞ, *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri*, (5. Baskı, İstiklâl Matbaası 1960).

Arslan R ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku*, (4. Baskı, Yetkin 2018).

Atalay O, ‘Bankaların İflâsında İflâs Tasfiyesi’ (1997), Şükrü Postacıoğlu’na Armağan 271-291.

Atalı M, Ermenek İ ve Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, (3. Baskı, Yetkin 2020).

Belgesay MR, *İcra ve İflâs Hukuku Sentetik Bölüm İkinci Cilt*, (2. Baskı, Fakülteler Matbaası 1953).

Berkin N, *İflâs Hukuku*, (3. Baskı, Yeni Hamle Matbaası 1970).

Brügger E, *SchKG Gerichtspraxis 1946-2005: Sammlung publizierter Entscheidungen des Bundesgerichts und von kantonalen Gerichten und Aufsichtsbehörden*, (Orell Füssli 2006).

Erdönmez G, *İflâsta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri*, (Legal 2005).

Jaeger C ve diğerleri, *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, Erläutert für den praktischen Gebrauch, Band II*, (4. Auflage, Schulthess 1997/99).

Kale S, 'İcra ve İflâs Hukukunda Sirküler' (2020) 7 (1) İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 239-250.

Kale S, 'İflâs Kapandıktan Sonra Borçluya Ait Yeni Mal Bulunması (İİK m. 255)' (2015) 2 (1), İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 133-142.

Karaaslan V, *Tacir Olmayan Gerçek Kişilerin Borç Tasfiye Usulü (Tüketici İflâsı)*, (Filiz 2021).

Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: 3*, (3. Baskı, Seçkin 1993), 1993.

Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: 4*, (3. Baskı, Alfa 1997), 1997.

Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, (2. Baskı, Adalet 2013), 2013.

Lorandi F, 'Wiedereröffnung des Konkurses' (2018) (1) AJP/PJA 56-67.

Lorandi F, 'Zwangsvollstreckungs und Konkursrecht/Exécution forcée et faillite' (1994) 94 (1), Entscheidungen/Jurisprudence AJP/PJA 104-108.

Nerlich J ve Römermann V, *Insolvenzordnung (InsO) Kommentar*, (43. Ergänzungslieferung, C.H. Beck 2021).

Oskay M ve diğerleri, *İcra ve İflâs Kanunu (İİK) Şerhi, Cilt: 4*, (Turhan 2007).

Özbek M, 'İflâs Masasından Çıkarılabilecek Mal ve Haklar' (2001) (3) Türkiye Barolar Birliği Dergisi 997-1028.

Öztek S, *İcra ve İflâs Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası*, (Alfa 1994).

Pekcanitez H ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, (6. Baskı, On İki Levha 2019).

Postacıoğlu İE, *İflâs Hukuku İlkeleri Cilt: I. İflâs*, (Sulhi Garan Matbaası 1978).

Schmidt K, *Insolvenzordnung InsO mit EuInsVO*, (19. Auflage, C.H. Beck 2016).

Smid S ve Riedemann S, *Insolvenzverfahren bei Massearmut und Masseunzulänglichkeit Chancen der Betriebsfortführung. Optimierung der Verfahrensergebnisse. Haftungsrisiken*, (Springer 2019).

Stahelin A, Bauer T ve Stahelin D, *Kommentar zum Bundesgesetz zur Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs unter Einbezug der Nebenerlasse, SchKG III: Art. 221-352, Nebenerlasse* (Helbing Lichtenhahn 1998).

Stocker CR, *Entscheidungsgrundlagen für die Wahl des Verfahrens im Konkurs, insbesondere des Konkursverfahrens bis zur Einstellung mangels Aktiven mit seinen unmittelbaren Nachwirkungen*, (Schulthess Polygraphischer 1985).

Stürner R, Eidenmüller H ve Schoppmeyer H, *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung Band I-II*, (4. Auflage, C.H. Beck 2019).

Taş Korkmaz H, *İflâs Masası*, (Yetkin 2010).

Taşpınar S, 'İsviçre Federal İcra ve İflâs Kanununda Yapılan Değişiklikler' (2004), Baki Kuru Armağanı Türkiye Barolar Birliği Yayınları 599-670.

Uhlenbruck W, Hirte H ve Vallender H, *Insolvenzordnung Kommentar Band I*, (15. Auflage, Franz Vahlen 2019).

Ülkü V, *Kapsamlı Almanca Sözlük Kompaktwörterbuch-Deutsch*, (Bilge 2019).

Ulukapı Ö, *İcra ve İflâs Hukuku*, (Mimoza 2015).

Umar B, *Türk İcra-İflâs Hukukunda İptal Davası*, (Fakülteler Matbaası 1963).

Üstündağ S, *İflâs Hukuku*, (8. Baskı, Yaylacık Matbaacılık 2009).

Uyar T, Uyar A ve Uyar C, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi El Kitabı, Cilt: 2*, (Bilge 2012).

Yıldırım MK ve Deren Yıldırım N, *İcra ve İflâs Hukuku*, (7. Baskı, Beta 2016).

